

INVESTOINTITUEN VAIKUTUS MAATILALLA

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Mustiala, maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Kevät, 2020

Henna Kurhila

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Mustiala

Tekijä	Henna Kurhila	Vuosi 2020
Työn nimi	Investointituen vaikutus maatilalla	
Työn ohjaaja/t	Eero Jaakkola	

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan maataloille myönnettäviä investointitukia. Opinnäytetyön pohjustuksena on kerrottu, mitä investointituet ovat. Lisäksi selvitetään mitä vaatimuksia tilalle on, mihin investointitukea voi hakea ja mitä rahoitusmuotoja on saatavilla. Investointituet ovat ajan-kohtainen aihe, jota pohditaan alkutuotannon ja aluetalouden näkökulmista. Investointitukien tarkoituksena on kannustaa tiloja kehittämään ja tehostamaan tuotantoaan ja toimintaansa. Lisäksi parannetaan ihmisten sekä eläinten olosuhteita. Opinnäytetyön materiaalina toimii Ruokaviraston kokoama taulukko, johon on koottu maatalousinvestointien hyväksytty julkinen tuki ELY-keskuksittain sekä Ahvenanmaalta tukikohteittain vuosilta 2015-2019.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselytutkimusta. Kyselyä jaettiin sähköpostin ja sosiaalisen median avulla ja siihen vastasi 100 viljelijää. Kyselytutkimuksessa selvitettiin millaiset tilat ovat tehneet investointeja, millainen investointi on viimeksi toteutettu ja ollaanko valmiita investoimaan enemmän. Viljelijöille mahdollistettiin avointen vastausten kautta kertoa oma mielipiteensä investointitukiin liittyen. Vastaukset olivat kattavia ja toivat loistavan lisän opinnäytetyöhön. Investointituet koetaan positiivisena kannustimena. Tilalliset uskovat tulevaisuuteen ja maatalouden kannattavuuteen ja ovat valmiita investoimaan tiloihinsa vastaisuudessa tulevia tarpeita varten.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Luonnonvarakeskus (Luke).

Avainsanat Maatalous, Investointi, Investointituki

Sivut 63 sivua, joista liitteitä 23 sivua

Degree Programme in Agriculture and Rural Industries
Mustiala

Author	Henna Kurhila	Year 2020
Subject	Investment impact on agriculture	
Supervisors	Eero Jaakkola	

ABSTRACT

This thesis examines investment aid for farms. In the first part of the thesis has been explained what investment subsidies are. The requirements for the farm are looked into what investment aid can be applied for and what forms of financing are available. Investment aid is a topical issue to be considered from the perspectives of primary production and the regional economy. Investment aid is intended to encourage farms to develop and improve their production and efficiency. In addition, human and animal conditions will be improved. The thesis is based on a table compiled by the Finnish Food Agency, which brings together public support for agricultural investments by ELY centers (Centre for Economic Development, Transport and the Environment) and from Åland to the assisted areas for the years 2015-2019.

A survey was made to get the data for the research. The survey was distributed via email and social media and was answered by 100 farmers. The survey examined the types of facilities that have made investments, what kind of investment has been made as the last one and whether more investment is being made. Through open responses, farmers were able to express their own views on investment aid. The answers were comprehensive and a great addition to the thesis. Investment aid is perceived as a positive incentive. Farmers believe in the future and in support of agriculture and are ready to invest in their farms for future needs.

The thesis is commissioned by the Natural Resources Institute (Luke).

Keywords Agriculture, Investing, Investment Aid

Pages 63 pages including appendices 23 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	INVESTOINTITUET	2
2.1	Hakijan ja tilan tiedot	2
2.2	Tukikohteet.....	3
2.2.1	Rakennukset	4
2.2.2	Energiantuotanto.....	5
2.2.3	Maataloustuotteiden myyntikunnostus	6
2.2.4	Asuinrakennukset	7
2.2.5	Muut investointikohteet	7
2.3	Tukimuodot.....	7
2.3.1	Korkotukilaina.....	8
2.3.2	Valtiontakaus.....	8
2.3.3	Osamaksu	9
3	INVESTOINTITUEN VAIKUTUKSET	10
3.1	Investoinnit tänä päivänä	10
3.2	Alkutuotannossa	11
3.3	Aluetaloudessa.....	12
4	INVESTOINNIT SUOMESSA	15
5	KYSELYTUTKIMUS VIJELIJÖILLE.....	17
5.1	Vastaajien perustiedot	17
5.1.1	Maatilan sijainti	18
5.1.2	Maatilan koko	18
5.1.3	Maatilan päätuotantosuunta	19
5.2	Tilalle tehdyt investoinnit.....	20
5.2.1	Viimeisin investointi tilalla	20
5.2.2	Investoinnin hakuvuosi	22
5.2.3	Investoinnin syyt.....	23
5.2.4	Rahoitusmuoto	24
5.2.5	Investointituen määrä.....	25
5.2.6	Kannattavuuden muutos.....	26
5.2.7	Työllistävyys.....	26
5.2.8	Investoinnin uusiminen.....	27
5.2.9	Investoitituen hakemisen helppous	28
5.3	Investoinnin vaikutukset	29
5.3.1	Mikä saisi sinut investoimaan enemmän.....	29
5.3.2	Investoinnin hyödyt/haitat.....	31
5.3.3	Vapaa sana	32
6	YHTEENVETO.....	35
6.1	Henkilökohtainen pohdinta	35

6.2	Pohdinta aiheesta	36
7	LÄHTEET.....	38

Liitteet

Liite 1	Kyselytutkimus
Liite 2	Maatalousinvestointien hyväksytyt julkinen tuki ELY-keskus alueittain sekä Ahvenanmaalla tukikohteittain vuosina 2015 - 2019

1 JOHDANTO

”Investointituista menestyksen eväitä maatilalle”. Näin kirjoitti eräs viljelijä kyselytutkimukseen. Investointituet ovat eräänlainen työkalu, jota viljelijä voi käyttää maatilansa kehittämiseen. Ne luovat mahdollisuuksia.

Maatilojen investointien määrä on lisääntynyt viime vuosina. Suomessa maatilojen määrä vähenee ja jatkavien tilojen koko kasvaa. Tuotantoon jatkavien tilojen tulee paikata lopettavien tilojen tuotanto. Kannattavan tuotannon perustana on tuottavuuden kasvu. Tämä vaatii investointeja maatioilla, tuotantoa tahdotaan tehostaa ja ihmisten sekä eläinten elinoloja parantaa. Investoiminen on ajankohtainen aihe, jonka merkitys on kasvanut viime vuosien aikana. Usein maatilalle tehdyt investoinnit sitovat runsaasti pääomaa, jolloin investointituki helpottaa viljelijää taloudellisesti ja toimii kannustimena investointeja suunniteltaessa.

Tässä opinnäytetyössä tarkastelun kohteena ovat matalousinvestointien hyväksytyt investointituet ELY-keskusalueittain sekä Ahvenanmaalla tukikohteittain vuosina 2015 – 2019. Investointitukea, sen hakemista ja säädöksiä tarkastellaan yleisesti. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää investointitukien vaikutusta maatilalle ja sen johdannaisvaikutuksia alkutuotannossa sekä aluetuotannossa. Näitä asioita ovat esimerkiksi urakoitsijan työllistäminen ja kotimaisen ruoan tuottaminen. Kvalitatiivisella tutkimuksella selvitettiin millaiset tilat investoivat ja millaisia investointeja tiloilla on tehty. Viljelijöiden mielipidettä investointituesta kartoitettiin kyselytutkimuksen avointen kysymysten avulla.

Työn toimeksiantajana toimii luonnonvarakeskus (LUKE), joka on maa- ja metsätalousministeriön alaisuudessa toimiva asiantuntija- ja tutkimusorganisaatio. Se on aloittanut toimintansa vuonna 2015. Sen yhtenä toimialana on maaseudun elinvoimaisuuden edistäminen. Sen päätoimipaikka sijaitsee Helsingissä.

2 INVESTOINTITUET

Euroopan Unioni tukee Suomen maatalousalueiden kehittämistä maaseuturahastolla (Makera). Jokaisella EU:n jäsenmaalla tulee olla oma maaseudun kehittämisohjelma, joka palvelee maan omia tarpeita. EU:lla on tietyt kriteerit, jotka koskevat jokaista jäsenmaata. Kansainvälisellä rahoittamisella täydennetään EU-rahoitusta. Rahoitusta jaetaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman sekä Ahvenanmaan maaseudun kehittämisohjelman kautta. (Maaseutu, n.d.)

Investointituet ovat tehokas työkalu suunniteltaessa maatalan tulevaisuutta. Investointi on suurempi kertaluontoinen panostus yrityksen toimintaan. Ilman investoitituen mahdollisuutta jäisi moni hanke toteuttamatta. Tuotantosuuntaa vaihtavien tai poistuvien maatilojen kapasiteettiä korvataan investoinneilla.

Maatalousyrityksen tärkeimpien investointien rahoitus mahdollistetaan korkotuella sekä avustuksilla. Jos tilan omat vakuudet eivät riitä, voi se saada valtion takauksen investointituen vakuudeksi.

Määritelmän mukaan maatala on maataloudellinen kokonaisuus, joka koostuu yhdestä tai useammasta kiinteistöstä. Sitä hallitaan omistuksessa kokonaisuutena tai vuokrattuna. Myös maatalousyrittäjien yhteenliittymä voi hakea investointitukea. (Op, n.d.)

2.1 Hakijan ja tilan tiedot

Kannattavuus eli hyvä tuloksetekokyky on maatilalle asetettu vaatimus, jos se aikoo hakea investointitukea. Yrittäjätuloa tulee kertyä vähintään 25 000 euron verran. Maataloudesta ansaituista tuotoista lasketaan yrittäjätulo. Velkojen korot, kiinteät ja muuttuvat kulut sekä poistot vähennetään maatalan ansioista. Maatilalla on viisi vuotta aikaa päästä kyseiseen tuotokseen. Laskelmassa ei voida hyväksyä metsätuloja eikä pienyritystoiminnan tuloja, sillä siinä huomioidaan vain maataloistoiminta. Tuen määrä on aina yli 7000 euroa rakentamisinvestoinneissa, sitä pienemmät jätetään huomioimatta. Vastaavasti muissa toimenpiteissä rahasumma on 3000 euroa. Kolmen verovuoden aikana tukea voidaan yhteensä myöntää 1500000 euroa. (Ruokavirasto, n.d.)

Tukea voi hakea vähintään 18-vuotias henkilö, joka tulevaisuudessa ryhtyy maatalouden harjoittajaksi tai harjoittaa sitä jo. Investoitava tila tulee olla omistuksessa tai kirjallisella sopimuksella ja lisäksi tulee olla Maanmittauslaitoksen kirjauspäätös vuokrasopimuksesta.

Hakijalla tulee olla lisäksi riittävä ammatillinen osaaminen. Viljelijällä on aikaa hankkia tarvittava koulutus kolmen vuoden sisällä tuen myöntämisestä. Ammattitaidoksi katsotaan maatalousalan koulutus, tai minimissään kolmen vuoden kokemus maatalousalan käytännön töistä.

Kokemuksen lisäksi vaaditaan 15 opintopistettä alan koulutuksesta tai vähintään kymmenen viikon opintojaksoa. Poikkeuksena on tilanne, jossa tuotantosuunta ei muutu investoinnin myötä, riittää pelkkä kolmen vuoden työkokemus alalta. (Ruokavirasto, n.d.)

Tilalla tulee noudattaa vaatimuksia, jotka koskevat niin ympäristöä, eläimiä ja hygieniaa. Ne perustuvat kansalliseen ja EU:n laidansäädäntöön. (Ruokavirasto, n.d.)

Uusi eläinsuojelulaki, jonka on tarkoitus astua voimaan vuonna 2021, tulee lisäämään tuottajien kustannuksia. Osa uudistuksista astuu voimaan vasta 15 vuoden siirtymäajan jälkeen. Merkittävimmät muutokset koskevat parsinavetoiden lehmien jaloittelupakkoa 90 päivään sekä sikaloissa vapaaporsitukseen siirtymistä. Eläinten parempaa kohtelua tullaan tukemaan investointituilla, joilla pyritään helpottamaan viljelijöiden kustannusten nousuja. (Taloussanoma, 2.2.20)

2.2 Tukikohteet

Seuraaville tuotantoaloille voidaan myöntää rahoitustukea: karjatalous, peltoviljely, kasvihuonetuotanto, taimi- ja puutarhaviljely, kasvihuonetuotanto, hevostalous (hevosten kasvatusta), turkistarhaus, mehiläistalous, porotalous, ammattimainen metsästys ja muu maatalous. (Ruokavirasto)

Investointituki on haettava etukäteen, ennen investoinnin aloittamista, ennen päätöstä ei saa tehdä mitään etukäteen. Ainoastaan päätöksen myöntämisen jälkeen voidaan maksaa aiheutuneita kustannuksia. Kolmen verovuoden ajanjaksolla voi maatila saada enimmillään tukea puolitoista miljoonaa euroa. Liiketoimintasuunnitelma vaatii 25000 euron yrittäjätu-lovaatimuksen rakennusinvestoinneissa. Seuraavat tukikohteet eivät vaadi liiketoimintasuunnitelmaa: mehiläistalous, salaojitus, yhteistyökooneet sadonkorjuussa, tuotantohygienia ja ympäristö ja eläinten hyvinvointiin liittyvät investoinnit. (Rautio 2017)

Tukikohteet ja niiden tukitasot löytyvät alla olevasta taulukosta 1. (Ruokavirasto 2020)

Taulukko 1. Tukikohteet ja niiden tukiprosentit. (Ruokavirasto, 2020)

Tukikohde	Korkotukilainan prosentit	Korkotuen prosentit	Avustuksen määrä prosentteina		Korotus
			AB	Muu	
Lypsy- ja nautakarjatalous	60	10	40	35	1 & 5
Sikatalous	65	10	30	30	1 & 5

Lihasiipikarjatalous	65	10	20	20	1 & 5
Lammas- ja vuohitalous	60	10	40	35	1 & 5
Hevostalous	65	10	30	30	5
Mehiläistalous	-	-	25	25	5
Turkistalous	65	10	-	-	5
Kasvihuonetuotanto	65	10	30	30	5
Kuivaamo	65	10	25	25	2 & 5
Salaojitus	-	-	35	35	3 & 5
Sadonkorjuukone	-	-	10	10	5
Tuotantovaraisto	65	10	30	30	5
Konevarasto	65	10	30	30	5
Energiantuotanto	-	-	20	20	5
Myyntikunnostus	-	-	30	30	5
Ympäristö, hygienia, eläinten hyvinvointi sekä ympäristön tila 1&2.kohta 3&4.kohta	-	-	30 35	30 35	4 & 5

- 10 prosenttiyksikön korotus avustuksen määrään, jos hakija on oikeutettu viljelijän aloitustukeen. Hakija ei ole myöskään aloittanut tilanpitoa viiden vuoden sisällä tukea haettaessa.
- 5 prosenttiyksikön korotus, jos kuivaamo tulee yhteiskäyttöön kahdelle tai useammalle viljelijälle heinän tai viljan kuivaamiseksi.
- 5 prosenttiyksikön korotus avustukseen säätösalaojituksessa.
- 5 prosenttiyksikön korotus avustukseen, jos hankitaan lietalannan sijoituslevitystä avustava laite, jota käytetään talviaikaisen kasvipeitteen ympäristökorvauksen kohdentamislalla tai laite tulee yhteiskäyttöön missä tahansa.
- 20 prosenttiyksikön korotus avustukseen, jos EIP (Eurooppalaisen Innovaatiokumppanuus) on investoinnin toteutuksen yhteydessä.

2.2.1 Rakennukset

Rakennustukea voidaan hakea nauta- ja lypsykarjatalouteen, poikkeuksena parsinavetat, joihin tuetaan vain sisäpuolelle tehtäviä katto- ja seinärakenteiden parannuksia. Parsinavetoiden laajentamista tai uusien rakentamista ei tueta.

Sikaloiden, siipikarjatalouden ja lammas- sekä vuohitalouden voidaan hakea rakennusinvestointeja kaikkiin tarkoitukseen. Hevostalouden investoinnit koskevat lähinnä kasvatustoimintaa, sillä tukea ei myönnetä hevostalouden palvelutoimintaan. Palvelutoiminnan

rahoitustuki haetaan pienyritystoiminnan tukena, joka koskee esimerkiksi maatilamatkailua ja ravi -sekä ratsastusvalmennusta.

Kotieläintiloille voidaan hakea avustusta rehuvarastoihin, jaloittelutarhoihin sekä lantaloihin. Arvioon voidaan sisällyttää myös rehunjakolaite, esimerkiksi apevaunu, jos tilalla ei ole kiinteää ruokintajärjestelmää. (Op, n.d.)

Mehiläistaloudessa laite- ja konehankinnoille sekä rakentamisinvestoinneille voidaan hakea tukea. Vaatimuksena on, että mehiläispesiä on vähintään 80.

Turkistaloudessa investointeja voi hakea tarhan ympäröimiseen aidalla, joka estää eläinten karkaamisen. Lisäksi tuettavia kohteita ovat tuotantovarastot, käsittelytilat, lantala ja eläinhallit. Viimeisin tulee olla eristämätön.

Kasvihuonetuotannossa investoinnit keskittyvät kasvutunneleiden hankintaan, joita tarvitaan puutarhassa viljeltävän kasvin tuotannossa. Lisäksi tukikelpoisia ovat muut yleisemmät rakentamisinvestoinnit.

Kuivaamoissa investointitukea voidaan hakea viljan ja heinän kuivaamiseen tarkoitettuihin rakennusinvestointeihin, lisäksi vaunukuivureihin.

Lämmöntuotantojärjestelmään, jota käytetään kuivaamiseen, voidaan hakea energiatuotannon mukaisesti.

Salaojittamiseen sekä säätösalojitukseen voidaan hakea investointiavustusta. Valtaojien putkituksiin ei myönnetä avustusta, eikä myöskään pienpumppaamoihin.

Yhteiskäyttöön voidaan hankkia sokerijuurikkaan tai perunan nostokone. Maataloudessa voidaan hakea tuotantovarastoille investointiavustusta, jotka ovat välttämättömiä niin tuotteiden, tarvikkeiden kuin tuotannonkin vuoksi. Lisäksi konehalli voidaan rakentaa koneiden säilytystä varten. (Ruokavirasto 2020)

2.2.2 Energiantuotanto

Maatalouden energiantuotantoa pystytään tukemaan investoinneilla, silloin kun tuotettu energia käytetään tuotantotoiminnassa. Tuen vaatimuksena on, että energia tulee olla uusiutuvaa lähdettä. Esimerkiksi lämpökeskuksessa turvetta voidaan hyödyntää, jos sen rinnalla voidaan esimerkiksi yhdistelmäkattilassa käyttää jotain toista uusiutuvaa materiaa. Tuella voidaan rahoittaa uuden lämpökeskuksen rakentaminen, laajentaminen tai peruskorjaaminen.

Biokaasulaitoksia koskee samat säädökset kuin lämpökeskusta. Lisäksi reilu puolet biomassasta, jota laitoksessa käytetään, tulee olla peräisin maatilalta, jolle tukea haetaan.

Molempia laitoksia tuetaan sen mukaan, kuinka paljon niiden tuottamaa lämpöä tai muuta energiaa käytetään maatalan tuotantotoiminnassa. (Motiva, n.d.)

Kuvassa 1 on näkyvissä aurinkopaneelit sijaitsevat päijäthämäläisen maatalan rakennuksen katolla. Investointi on tehty vuonna 2018. Viljelijä on

ollut oikein tyytyväinen investointiinsa. Aurinkosähköjärjestelmään voi hakea investointitukea siltä osin, kun maatilan tuotantotoiminnassa käytetään tuotettavaa energiaa.

Kuva 1. Aurinkopaneelit. (Henna Kurhila, 2020)

2.2.3 Maataloustuotteiden myyntikunnostus

Rakentamisinvestointeihin, jotka parantavat myyntikunnostamista jakajien ja laitteiden hankintaan voidaan hakea kyseistä investointitukea. Poikkeuksena on poronlihan ja kananmunan pakkaamiseen liittyvät kustannukset, joille tukea ei myönnetä.

Tuen myöntämisen ehtoina on, että tuotteen tulee pääosin olla kyseisen maatilan tuottama, jotta se täyttää myyntikunnostamisen kriteerit.

Raaka-aineet tuotetaan edelleen myytäväksi jatkojalostajille tai jälleenmyyjille. Kyseisen tuotteen tulee olla myyntikunnostuksen jälkeen E-standardien mukainen maataloustuote. (Motiva n.d.)

2.2.4 Asuinrakennukset

Korkotukilainaa voidaan hakea asuinrakennuksen peruskorjaamisen, rakentamiseen ja laajentamiseen, joka sijaitsee maatilalla. Hyväksytyistä kustannuksista voidaan 70 prosenttia hyväksyä ja korkotuen määrä on vastaavasti 15 prosenttia. Asuinrakennuksen käyttötarkoitus voi vaihdella omasta käytöstä aina tilan jatkajien, luopujien tai työntekijöiden käyttöön. Rakennuksen kustannukset lasketaan yksikkökustannuksen mukaisesti, jotka on laatinut maa- ja metsätalousministeriö. Laajennettavan tai uuden asuinrakennuksen pinta-ala tuetaan aina 120 neliöön saakka. Rakennettava ala saa olla suurempikin, mutta ylimenevä osa ei saa tukea. Yli kuuden henkilön perheen tapauksessa, kasvatetaan tukea aina kymmenellä neliöllä per lisähenkilö. Peruskorjauksien kohdalla tukea voi hakea aina 180 neliöön saakka.

Korkotukilainaa haettaessa taloa varten, ei maatilalla tarvitse tehdä liiketoimintasuunnitelmaa. Ehtona kuitenkin on, ettei tuen hakijan kokonaistulot vuoden aikana saa olla yli 38000 euroa. Puolisoiden ja avopuolisoiden kohdalla pariskunnan yhteenlasketut tulot eivät saa ylittää 54000 euroa vuodessa. Säännökset katsovat avopariksi henkilöt, jotka elävät yhteisessä osoitteessa. Jokaisesta alaikäisestä lapsesta korkotukea lisätään 2000 euroa. Lisäksi yrittäjätulo vaatimus on vähäisempi asuntolainan hakijalla. Toiminnan tulee olla jatkuvaa, mutta liiketaloussuunnitelmaa ei vaadita. Tässä kohtaa lasketaan mukaan myös metsätulot, jolloin nettotulon tulee olla vähintään 10 000 euroa. (Op n.d.)

2.2.5 Muut investointikohteet

Investointiavustusta on mahdollista hakea kohteisiin, joiden tarkoituksena on parantaa työntekijän ergonomiaa. Investointi voi koskea työkonetta tai laitetta. Investointi on perusteltu, jos sillä parannetaan maataloustyöntekijän työoloja. Lisäksi tuotantohygienian lisääminen sekä ympäristön tilan parantaminen ovat perusteluita investointituen hakemiselle. Myös eläinten hyvinvointia lisäävät investoinnit ovat osana maatalouden ympäristöä edistäviä tekijöitä.

Investointitukia ei myönnetä koneiden tai laitteiden hankintaan, jotka ostetaan käytettynä. Uusien koneiden ja pienkuormaajien hankintaa ei rahoiteta. Investointien tulee olla ostettuja perhesuhteiden ulkopuolelta. Itse toteutettuja kuljetuksia ei voi rahoittaa investoinneilla. Lisäksi erinäköisiä kuluja, kuten rakennusluvat tai ympäristöluvat saavat automaattisesti kielteisen rahoituspäätöksen. (Ruokavirasto n.d.)

2.3 Tukimuodot

Investointitukia haetaan ensisijaisesti sähköisesti Hyrrä-palvelusta. Poikkeustilanteissa investointihakemuksen voi jättää myös paperisena alueen

ELY-keskukseen. Investointihakemuksia voi anoa jatkuvasti, mutta päätökset investointiavustuksista tehdään jaksoittain. Ne loppuvat tammi-kuun, maaliskuun ja elokuun 15.päivä sekä lokakuun 15.päivä.

Hakija tekee investoinnista liiketoimintasuunnitelman, jossa ilmenee, kuinka kannattava investointi tulisi olemaan. Investointipäätöksen tekee paikallinen ELY-keskus. Investoinnit pisteytetään pisteytystaulukon perusteella, vähintään kolmelta eri osa-alueelta tulee saada pisteitä. Jos ELY-keskuksiin tulee paljon investointihakemuksia, ne pisteytetään ja laiteetaan paremmuusjärjestykseen.

Pisteitä saa kuudesta eri osa-alueesta: talous, yrityksen kilpailukyky, ympäristö, tuotanto-olosuhteet, muiden tavoitteiden toteutuminen sekä vai- kutuksen ja kokonaistulonmuodostus elinkeinon kannalta. Jokaisella kohdalla on oma painotettu prosenttinsa. Jos investointi ei täytä jotain koh- taa, saa se pisteeksi nollan (0). Jos ELY-keskuksessa on tilanne, että varoja on vähemmän käytettävissä kuin hakemuksia, tukea myönnetään pistey- tysjärjestyksessä. Mitä kannattavampi investointi, sen suuremmalla to- dennäköisyydellä se saa haetun tuen. (Ruokavirasto n.d.)

2.3.1 Korkotukilaina

Korkotukilainassa pätee samat ehdot kuin normaaliehtoisissa lainoissa, eli laina-aika, lainamarginaali ja viitekorko sovitaan pankin kanssa. Lainalle voidaan maksaa korkotukea valtion toimesta maksimissaan kolme pro- senttiyksikköä. Korko on mahdollista sopia halutulle ajanjaksolle kiinte- äksi. Korkomarginaalia on mahdollista muuttaa pankin ja asiakkaan kes- ken laina-ajan kuluessa. Korkotukilainaa voidaan myöntää enintään 25 vuodeksi. Laina-aika on aina tapauskohtainen. Jos korkotuki loppuu kes- ken lainan, tulee lainansaajan maksaa loppu laina kokonaiskoron mukai- sesti korkoa.

Pankki myöntää korkotukilainaa varoistaan ja sille tulee hankkia vakuus normaalien pankkikäytänteiden mukaisesti. Lisäksi lainalle voidaan hakea valtion takausta. (Op n.d.)

2.3.2 Valtiontakausta

Valtion takausta voidaan hakea normaaliehtoiselle pankkilainalle tai kor- kotukilainalle, jos omasta takaa ei riitä vakuudet. Investointien myöntä- miselle on asetettu samanlaisia ehtoja kuin valtiontakauksen saamiselle. Valtiontakausta voidaan myöntää kaikkiin eläintalouksien ja kasvihuone- tuotannon rakennusinvestointeihin sekä turkistalouden investointeihin, kasvutunneleihin ja lämpökeskuksiin.

Takausta myönnettäessä siitä peritään enintään 200 euron ja 0,75 pro- sentin maksu ja siitä eteenpäin puolen vuoden välein 0,75 prosenttia pää- omasta, joka on vielä jäljellä. (Op n.d.)

2.3.3 Osamaksu

Osamaksurahoitus on yksi vaihtoehto rahoittaa kustannuksia haetussa hankkeessa. Esimerkiksi konehankintojen rahoitusta voidaan maksaa osamaksulla rakennushankkeessa normaalin pankkilainan sijaan. Riippumatta siitä, millä tavalla investointihanke rahoitetaan, lasketaan se kustannusten mukaan, jotka ovat hyväksyttävissä. Jotta ELY-keskus voi maksaa avustuksen ja sallia korkotukilainan nostamisen, tulee toteutuneista kustannuksista kuitit toimittaa ELY-keskukseen. Tämän jälkeen voidaan toteutuneista kustannuksista hyväksyä osamaksurahoitussopimus. Ehtoina tälle ovat: rahoitusyhtiölle maksetaan rahoitussopimuksen veloitamat kustannukset, myyjälle on maksettu suoritus rahoitusyhtiön toimesta, tuen saaja on saanut maksetun omaisuutensa ja sen lisäksi tuen saaja pystyy tekemään alv-vähennyksen ja poistot tuotteista. (OP n.d.)

3 INVESTOINTITUEN VAIKUTUKSET

Usein investoinnin lähtökohtana on se, että halutaan laajentaa yksikköko-
koa ja tehostaa tuotantoa. Investointi voi olla mahdollisuus parempaan
tulevaisuuteen tai välttämättömyys sen jatkamiseen. Tilan nykyiset tuo-
tantopanokset eivät riitä ja pelkona on tilan lopettaminen. Viljelijöiden
päässä on ajatus, että tuotantoa pitää tehostaa ja laajentaa, jotta tulevai-
suus turvataan. Nykyaikana maatalous muuttuu ja varsinkin eläinperäis-
ten tuotteiden merkitys on lisääntynyt. Maaseudun tuottajat ovat isojen
kysymysten äärellä, jatkaako vai etsiä uusi elinkeino muualta. Tuotanto-
suunnan muuttaminen on tämän hetken yksi trendeistä, esimerkiksi lyp-
sykarjasta luopumisen jälkeen otetaan liharotuisia tilalle.

Investoinneilla pystytään vahvistamaan omaa kilpailutilannetta markki-
noilla. Investoinnilla omaa tuotantotehokkuutta pystytään parantamaan
tai vastaamaan markkinoiden tarvetta. Tehdyt sijoitukset maatalouteen
voivat parantaa lisäksi eettisyyttä kotieläintuotannossa, esimerkiksi porsit-
tushäkkien poistaminen käytöstä. Lisäksi investoinnin tavoitteena voi olla
tilan ympäristön kehittyminen ja sen kautta tuotannon tehostuminen.
Tämä voi olla lisäksi esimerkiksi hygienian tai ergonomian lisäämistä.
Sijoitus oman tilan tulevaisuuteen on aina riski, jonka maanviljelijä ottaa
tehdessään investoinnin. Vaikka lähtökohtaisesti investoinnin tulee olla
kannattava, voi ulkoiset tekijät tehdä siitä ajansaatossa tuottamattoman
tai tehottomamman kuin kuviteltiin. Sattumat ja riskitekijät lisäävät in-
vestoinnin kannattomuutta, jolloin viljelijän tulee pohtia investoinnin
kannattavuutta monelta ei kannalta. Investointi on usein suurempi kerta-
luontoinen sijoitus, jollaista ei olla tekemässä uudestaan lyhyellä aikavä-
lillä.

3.1 Investoinnit tänä päivänä

Kuluva ohjelmakausi (2014-2020) on loppusuoralla ja uutta ohjelma-
kautta (2021-2027) ollaan valmistelemassa. Tulevan ohjelmakauden tär-
keänä osana ovat maataloutta tukevat rahoitusmuodot. Ohjelmakauden
tavoitteena on tukea elinvoimaa ja toimintakykyä koko Suomen alueella.
Maaseutu, joka on harva asutukseltaan, on erityisesti huomioitu uudella
ohjelmakaudella. Investoinneilla pyritään tukemaan viljelijöitä ja maaseu-
dun elinvoimaisuutta myös tulevaisuudessa.

31.1.2020 uutisoitiin Kauppalehdessä, että uusi hallitus on puoltanut noin
90 miljoonan lisärahoitusta Makeralle. Kaiken kaikkiaan vuodelle 2020 on
budjetoitu 114,9 miljoonaa euroa maatalouden investointeihin. 90 mil-
joonan määrärahasta on 32 miljoonaa määrärahan lisäystä Marinin halli-
tusohjelmassa. Määrärahalla on tarkoitus rahoittaa investointiavustuksia
maatalouden luontais- ja porotaloudessa. Aiemmin, kun vuonna 2015
Makeran lisärahoitusta käsiteltiin eduskunnassa, ei se ollut kovin suosiol-
linen ja saikin lempinimen navettanäpertely.

Investoinnit antavat viljelijöille mahdollisuuksia, joita he eivät välttämättä pystyisi muuten toteuttamaan. Suomen maatalous on muutosten keskellä. Maaseudulla työpaikat vähenevät ja kansa muuttaa kaupunkiin. Pienet maatilat lopettavat toimintansa ja jatkavien maatilojen yksikkökoko kasvaa. Usea tila onkin siinä pisteessä, jossa joko toiminta lakkauteen tai vaihtoehtona on investoida ja kehittää tilan toimintaa.

3.2 Alkutuotannossa

Alkutuotannon osalta investoinneilla voidaan tukea maatalouden harjoittamista. Suomen maataloutta on mullistanut suurehko rakennemuutos aina sen jälkeen, kun liityimme EU:hun vuonna 1995. Maatilojen lukumäärä pienenee ja jäljelle jäävät tilat kehittävät toimintaansa investoimalla. (Mtt, 2017)

Tällä hetkellä investointiavustusta voidaan saada tuotantohygieniaan, työympäristöön (ergonomia), eläinten hyvinvointia parantaviin investointeihin, ja ympäristön kehittämiseen. Monet tilat ovat pisteessä, jossa eläinten hyvinvoinnin asetuksia on tiukennettu tai niitä on laajennettu koskemaan uusia säädöksiä. Tällainen tilanne vaatii usein teknisiä ratkaisuja nykyisiin tuotantoratkaisuihin. Tällä hetkellä suurimpien muutosten kohteena ovat porsitushäkit sekä parsinavetat. Viljelijöitä kannustetaan muuttamaan eläinten oloja vapaampaa ja luonnollisempaa elinympäristöä kohti. Lisäksi investointien rajoituksilla ohjataan viljelijöitä oikeaan suuntaan. Tulevaisuudessa voidaan olettaa, että parsinavetat ja porsitushäkit tullaan kieltämään lailla. Tämä vaikuttaa maatiloihin, joilla kyseisiä käytäntöjä on tällä hetkellä toiminnassa. Tulevaisuudessa on edessä pakollisia muutoksia, joko tuotantotilojen muuttaminen lain vaatimalla tavalla tai tuotantosuunnan muuttaminen kokonaan. Molemmat tavat vaativat oletettavasti investointeja. Eläinten oloja pystytään parantamaan investoinneilla, vaikkei lainsäädäntö niin vaatisikaan.

”Niin kauan kuin toimenpiteiden kustannuksia ei saada siirrettyä tuotteiden hintoihin, yhteiskunnan tuki kehityksen rahoituksessa on välttämätön.” (Suomen maa ja elintarviketeollisuus, 2019, s.77”).

Yksikkökoon kasvun myötä kilpailukyky paranee ja tilan elinkelpoisuus lisääntyy, sillä rakennekehityksen perustelu keskittyy työnkäytön tehostumisella, yksikkökustannusten alenemisella, työnjaon ja erikoistumisen hyödyillä sekä teknologian paremmalla hyödyntämisellä. (Suomen maa ja elintarviketeollisuus 2019)

Vaikka maatilojen lukumäärä vähenee, tulee jatkavien tilojen pystyä paikkaamaan lopettaneiden tilojen tuotanto. Tämä tarkoittaa siis sitä, että toimintaansa jatkavien maatilojen koko suurenee. Lopettaneiden

viljelijöiden pellot vuokrataan tai myydään, jolloin lähiviljelijöiden pelto-kapasiteetti kasvaa. Sama toimii eläinten kanssa, eläimet pyritään lähtö-kohtaisesti myymään toiselle tilalle. Kasvavat peltopinta-alat ja eläinmäärät vaativat viljelijältä lisää työpanosta. Tässä kohtaa työn tehokkuuden maksimointi on tärkeässä asemassa. Tuottajan tulee hoitaa suurempi työmäärä samassa ajassa kuin aiemminkin tai muuten työpäivät pitenevät ja kate työlle pienenee. Tätä voidaan helpottaa investoinneilla. Investoimalla esimerkiksi tehokkaampiin koneisiin, voidaan maksimoida tai lisätä tehdyn työn tuottoa. Laajentamalla esimerkiksi tuotantorakennuksia mahdollistetaan suurempien eläinmäärien tai tuotantolaitteistojen hankinta.

Ilman investoinnin tuomaa mahdollisuutta jäisi moni hanke toteuttamatta. Jokainen investointi on harkittu päätös, joskus tosin pakon edessä tehtävä. Viljelijän tulee tässä kohtaa pohtia tarkasti mitä hän tulevaisuudeltaan haluaa. Viljelijä pystyy optimitilanteessa turvaamaan tulevaisuutensa, oman elinkeinonsa ja mahdollisesti vielä palkkaamaan lisää työvoimaa. Tämän lisäksi maatilan jatkaminen tulevien sukupolvien työllistäjänä on mahdollista. Suuremmat työmäärät vaativat enemmän työntekoa, jota on mahdollista hankkia esimerkiksi ulkopuoliselta taholta. Näin lisätään työvoiman tarvetta maaseudulla. Investoinnit antavat myös mahdollisuuksia muuttaa tuotantosuuntaa tai työstää kahta eri tuotantosuuntaa rinnakkain.

3.3 Aluetaloudessa

Aluepolitiikka on ollut oleellinen osa Suomen maatalouspolitiikkaa kautta aikojen. Sen avulla on pyritty kompensoimaan luonnonolosuhteista johtuvat kustannukset niin, että tulotaso olisi sama koko maassa. Pääosin siinä on onnistuttu, vaikka maan eteläosissa on yleensä suurempi tilakoko, minkä takia myös tuloeroja syntyy. (Kansantaloudellinen aikakausikirja 2012)

Investoinneilla voidaan lisätä palveluiden käyttöä paikallistasolla. Tämä tarkoittaa esimerkiksi urakoitsijan käyttöä. Urakoitsijoiden käyttö vähentää oman kaluston tarvetta ja työllistää urakoitsijaa. Uuden rakennuksen perustusten tekoon voidaan palkata kaivinkoneenkuljettaja. Tai lisääntyneen peltopinta-alan takia voidaan palkata ulkopuolinen työntekijä tai urakoitsija työketjuun.

Ulkomailla valmistetut laitteet ja koneet eli tuontitavarat hyödyttävät kaupan välitysmarginaalin verran aluetaloutta. Aluetalousvaikutus koskee kaupan työllisyyttä ja tuotantoa. Kotimainen ala työllistää alan laite- ja konevalmistajia tuotannossa sekä alihankintoja laite- ja metallivalmistuksessa. Rakentamisessa ulkomaan tuontitarve on pienempi, joten paikalliset laite- ja koneinvestoinnit ovat aluetaloudellisesti suuremmat. Rakennusaine- ja puuteollisuuden kohdistuvat rakentamisen vaikutukset tekniisiin palveluihin paikallistasolla. Lisäksi investoinnit hyödyntävät eri

muodoissaan alan kuljetus- sekä varastointialaa ja tukkukauppoja. (Maa ja metsätalousministeriö, 2019)

Rakentamisen kotimaisuusaste on suuri. Maatalousinvestointien muutos rakentamisen osalta näkyy selkeästi laite- ja konevalmistuksessa. Osa laitteista ja koneista toimitetaan lähialueen ulkopuolelta, mutta ovat kuitenkin suomalaista alkuperää. Ulkomaisen tuontitavaran osuus on vähäistä suomalaisessa investointien rakentamisessa. (Luke, 2017)

Aluetaloutta voi heikentää maataloustuotannon ilmeinen väheneminen myös sellaisilla alueilla, jossa maataloutta on vähemmän, esimerkiksi harvaan asuttua maaseutua pienellä paikkakunnalla, jossa yksityisen sektorin toiminta on pienempää ja elinkeinotoiminta vähäistä. Tällaisilla alueilla usein väestö on jo iäkkäämpää ja muuttoliikenne alueelle on vähäisempää. Työn määrä voi kasvaa maatalousinvestointien johdosta kyseisillä alueilla. Asiaa kompensoi suuret maatilat toisella alueella, jossa maatalayrityksen liikevaihto saattaa olla vuodessa kymmeniä miljoonia euroja. Tällaisia alueita kutsutaan maatalouspaikkakunniksi ja niitä ovat esimerkiksi Loimaa ja Somero.

Kyseisillä alueilla maatalouden investoinnin toteuttama muutos voi olla merkittävä, ja sen vaikutukset ulottuvat alueen työllisyyteen, rahavirtoihin ja verokertymiin. Maatilan liikevaihtoon nähden investointi on suuri tapahtuma. (Luke, 2017)

Alueen tuotannon keskittymiseen liittyy suurten tilojen ja tilakokojen kasvava osuus. Tilat hyödyntävät suuremman mittakaavan ja erikoistumisen tuottamia etuja siellä, missä tuotantotekijät ovat keskeisessä osassa. Tätä ovat esimerkiksi se, että maata on saatavilla viljelyyn, vankkaa osaamista esimerkiksi eläintuotannossa sekä ostopalveluja on saatavilla. Edeltävän 10-15 vuoden aikana maatalouden tuotanto ja investoinnit ovat vahvistuneet alueilla, joilla on jo valmiiksi paljon tuotantoa. Tämä on edesauttanut joltain osin jalostuslaitosten (esimerkiksi meijerit ja teurastamot) koon kasvua, sillä raaka-aineet elintarvikkeisiin ovat läheltä saatavissa runsaammin. Tämä on johtanut myös kyseisten toimipaikkojen lukumäärän vähentymiseen ja tuotannon keskittymiseen tietyille alueille. Kasvintuotannossa investoinnit ovat jakautuneet tasaisemmin alueiden välillä ja sidos peltomaahan tuotannon osalta on kiinteämpi. Viitteitä on siihen, että nyt jo vahvat kasvituotannon alueet tuottavat jatkossa asteittain koheavaa osuutta rehu- ja ruokateollisuuden raaka-aineista (Lehtonen ym.2017)

Maatalous myös ulkoistaa jossain määrin toimintojaan. Esimerkiksi koneurakoitsijat maatalouden ulkopuolelta tekevät muun muassa pelto- töitä, jolloin maatalo itse säästää kalliiden peltolaitteiden ja -työkoneiden hankinnan ja lisätä tasaista työllistymistä. Tämä on yleisempi menettelytapa kotieläintiloilla ja on teknologian kehittymisen seuraus. Kansantalouden näkökulmasta tuotos voi lisääntyä tai kehitys on neutraalia. Erikoiskasvinviljelyssä käytetään usein ulkomaalaista työvoimaa esimerkiksi

marjanpoimintaan, muuhun sadonkorjuuseen tai kotieläintilojen työtehtäviin. (Kettunen ym. 2012, s.420)

Elintarviketeollisuuden nykyisen työllisyyden tason takaa maatalouspolitiikka.

Kotimainen raaka-aine takaa tuotannon tason kestävyden esimerkiksi meijeriteollisuudessa. Meijeriteollisuus ei voi perustua tuontimaitoon ainakaan kannattavasti. Kotimaisen raaka-aineen tuotannon heikentyessä ovat todennäköisesti myös lihatuotannon toimintaedellytykset huonommat. Kuitenkin lihan vientiä ja samanaikaisesti tuontia, eli niin kutsuttua ristikkäiskauppaa käydään jo suhteellisen suuressa mittakaavassa. Rehu- ja leipomoteollisuuden riippuvuus kotimaisesta viljasta on vähäistä, sillä sen tuominen ulkomailta on kannattavaa. (Kettunen ym. 2012, s.422)

Kotimaisen raaka-aineen tuotannon varmistaminen on tulevaisuudessa turvattava, sillä se on kotimaisen ruokajärjestelmän perusta. Elintarviketurvituksen ja maatalouden merkitys kansantalouteen on yhä suuri ja tiettyillä alueilla niiden arvonlisäys ja työllistävä vaikutus ovat isossa roolissa. Ruokapolitiikan tarkoituksena on kehittää ruoan jalostusta, tuotantoa ja jakelukanavia. On tärkeää, että mahdollisimman iso osuus taloudellisesta tulosta jäisi Suomeen. Kotimaisella ruoantuotannolla pystytään lisäämään Suomen talouden kehittämistä sekä alueellista työllistävyyttä. (Maatalous- ja metsätalousministeriö n.d.)

4 INVESTOINNIT SUOMESSA

Suomessa investoidaan jokaisen ELY-keskuksen alueella. ELY-keskuksia on Suomessa 15 sekä Ahvenanmaa. Alla olevaan taulukkoon 2 on koottu investointien tukimäärät ELY-keskuksittain vuosien 2015-2019 aikana. Tukimäärät on laskettu yhteen kaikista alueella tehdyistä maatalousinvestoinneista. Investointien rahoitusmäärät on pyöristetty eurojen tarkkuuteen. Jokaisen ELY-keskuksen rahoitusmäärät vuosittain 2015-2019 sekä investointikohteittain ovat liitteessä 3.

Taulukko 2. Maatalousinvestointien hyväksytyt julkinen tuki ELY-keskuksittain sekä Ahvenanmaalla tukikohteittain vuosina 2015 – 2019. (Ruokavirasto)

ELY-keskus	Yhteensä jaettu investointitukea 2015-2019 (€)
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	89 022 785
Etelä-Savon ELY-keskus	16 182 540
Hämeen ELY-keskus	19 000 399
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	14 779 058
Kainuun ELY-keskus	8 186 607
Keski-Suomen ELY-keskus	12 847 904
Lapin ELY-keskus	12 439 700
Pirkanmaan ELY-keskus	26 822 685
Pohjanmaan ELY-keskus	77 716 182
Pohjois-Karjalan ELY-keskus	15 664 857
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	58 961 354
Pohjois-Savon ELY-keskus	37 130 248
Satakunnan ELY-keskus	32 058 951
Uudenmaan ELY-keskus	17 225 009
Varsinais-Suomen ELY-keskus	69 198 851
Ahvenanmaa	3 599 372

Taulukoista ei voida päätellä investointien lukumääriä suoranaisesti, sillä taulukossa on summattu viiden tukivuoden myönnetyt rahamäärät. Suuret investoinnit vaikuttavat rahamäärällisesti suurentavasti ELY-keskuksen alueen myönnettyyn rahamäärään. Myönnetyt määrärahat kertovat silti sen, millä alueella on investoitu eniten. Pienemmätkin investoinnit kerryttävät rahamäärää, jos niitä tehdään paljon.

Suomessa rahamääräisesti eniten investointeja tehdään Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella. Toiseksi eniten investointiavustusta on myönnetty Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella. Voidaan siis todeta, että Suomessa tehdään rahallisesti suurimpia investointeja Pohjanmaan alueella. Tätä voidaan selittää sillä, että suurin osa Suomen maataloista sijaitsee Pohjanmaan alueella. Alueella on investoitu paljon sikatalouden sekä lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestointeihin. Kolmanneksi eniten rahaa on myönnetty Varsinais-Suomen ELY-keskuksen alueella.

Pohjanmaa ja Varsinais-Suomi sijaitsevat toisiaan lähellä. Ne ovat alueita, joilla on paljon maataloutta ja ne sijaitsevat Etelä- ja Länsi-Suomessa

otollisten sääolosuhteiden alueilla. Lisäksi viljeltyä peltopinta-alaa on alueilla paljon. Alueella on suuria teurastamoita, mikä on yksi syy suureen eläinmäärään.

Vähiten investointeja rahallisesti on tehty Ahvenanmaalla. Siellä maatalous on vähäisempää ja alueen viljelyolosuhteet ovat huonommat ja peltopinta-ala vähäistä. Sisämaassa vähiten investointeja on tehty Kainuun ELY-keskuksen alueella. Kainuussa ei ole niin paljon peltopinta-alaa ja sen maatalouden määrä on vähäisempää. Lisäksi viljelyolosuhteet ovat haastavampia. Lapin ELY-keskuksen ja Keski-Suomen ELY:n välinen ero ei ole kovinkaan suuri ja niissä on seuraavaksi vähiten myönnetty julkista tukea investointeihin.

Investointien rahoitusmäärät vaihtelevat Suomen ELY-keskuksittain suuresti. Tämä selittyy Suomen viljelyolosuhteilla ja maatalouden keskittymisellä Länsi- ja Etelä-Suomen alueelle. Lisäksi eläintilat ovat keskittyneet samalle seudulle. Loppujen lopuksi voidaan todeta, että Suomessa investoidaan maatalouden alalla paljon ja myönnetyt rahamäärät ovat suuria.

5 KYSELYTUTKIMUS VIJELIJÖILLE

Kyselytutkimus on suunnattu viljelijöille, jotka ovat hakeneet investointitukea maatilallensa. Kyselyssä oli seitsemäntoista (17) kysymystä, jotka sisälsivät monivalintoja tai vapaita tekstikenttiä. Kysely aloitettiin pohjustamalla, millainen maatila on kyseessä. Tämän jälkeen kartoitettiin tehtyä investointia ja sen toimeenpanovuotta sekä määrärahoitusta. Loppua kohden päästiin itse investoinnin vaikutuksiin käsiksi ja viljelijän annettiin kyselyn lopuksi vapaasti kertoa investointituista mielipiteensä. Kysymykset oli laadittu helposti tulkittaviin muotoihin, eikä mihinkään kysymykseen ollut pakko vastata. Jokainen kysymys joko pohjustaa investoinnin tehnyttä maatilaa, tai itse investointi tapahtumaa ja sen vaikutuksia. Kyselyssä oli painotettu viimeisintä haettua investointia. Tällä pyrittiin välttämään sekaannus vastauksissa, jos maatila on hakenut useampia investointeja lähi-vuosina. Alkuperäinen kysely löytyy opinnäytetyön lopusta liitteenä 2.

Kysely tehtiin sähköisesti Microsoft Forms ohjelmalla. Ohjelma kerää vastauksia anonyymisti. Kysely oli auki 14 vuorokautta maaliskuuhuhtikuun vaihteessa keväällä 2020. Kysely on julkaistu useassa eri sosiaalisessa kanavassa. Ensimmäiseksi jaoin sen koulun sähköpostiin ja pyysin Mustialan opiskelijoita, tai heidän vanhempiaan vastaamaan kyselyyn. Seuraavaksi jaoin kyselyn Facebookissa kolmeen maatalousaiheiseen ryhmään. Toiveissa oli tavoittaa mahdollisimman monipuolisia viljelijöitä koko Suomen laajuisesti. Ryhmien ongelmana on se, että sinne tulee todella paljon julkaisua ja kyselyni hävisi muiden julkaisuiden sekaan. Lopullisia vastauksia kyselyyn tuli 100 kappaletta.

Määrää voidaan pitää hyvänä ja vertailukelpoisena, viljelijöiden vastaukset avoimiin kysymyksiin olivat erinomaisia.

5.1 Vastaajien perustiedot

Kysely pohjustettiin tiedustelemalla, millainen viljelijä on kyseessä. Tärkeänä tietona pidin maatalan sijaintia ja kokoa. Lisäksi tilan päätuotantosuunta haluttiin selvittää. Kyselyssä ei ole kysytty viljelijän ikää tai sukupuolta, sillä en kokenut saavani niistä aiheeseen välttämätöntä tietoa. Investointiavustusta voi hakea kuka tahansa ikään tai sukupuoleen katsomatta.

5.1.1 Maatilan sijainti

Kyselyn ensimmäinen kysymys paikantaa, missä päin Suomea maatila sijaitsee. Vastausvaihtoehtoina olivat kaikki 18 Suomen maakuntaa + Ahvenanmaa. Kysely tavoitti viljelijöitä melkein koko Suomen laajuisesti.

Taulukko 3. Maatilan sijainti maakunnittain

1. Ahvenanmaa	0	11. Pirkanmaa	13
2. Etelä-Karjala	1	12. Pohjanmaa	4
3. Etelä-Pohjanmaa	11	13. Pohjois-Karjala	1
4. Etelä-Savo	2	14. Pohjois-Pohjanmaa	7
5. Kainuu	2	15. Pohjois-Savo	10
6. Kanta-Häme	7	16. Päijät-Häme	5
7. Keski-Pohjanmaa	4	17. Satakunta	10
8. Keski-Suomi	6	18. Uusimaa	8
9. Kymenlaakso	0	19. Varsinais-Suomi	10
10. Lappi	0		

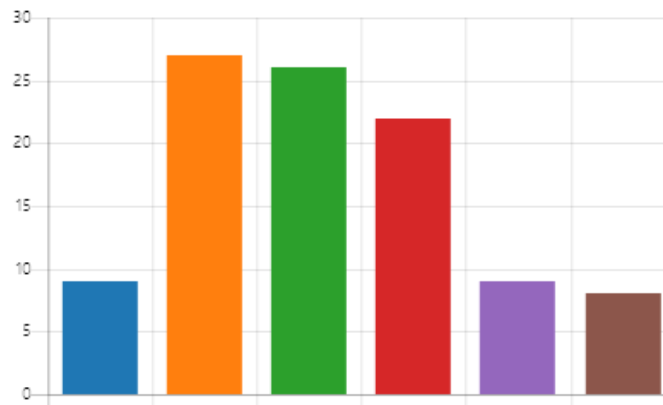
Yksikään kyselyyn vastanneista investoineista maatiloista ei sijainnut Ahvenanmaalla, Kymenlaaksossa eikä Lapissa. Eniten vastauksia tuli Pirkanmaan alueelta, jossa sijaitsi 13 maatilaa. Etelä- ja Pohjois-Karjalasta vastauksia tuli 1 kappale. Loput vastausmäärät jakautuivat tasaisemmin. Kyselyssä vastauksia tuli yllättävän paljon (10) Pohjois-Savon seudulta. Taulukosta 2 voidaan havaita, että vastaajien määrä maakuntien välillä ei ole tasainen, vastauksia tuli eri maakunnista eriävä määrä, eikä mitään yksittäistä aluepiikkiä ole havaittavissa.

Kyselystä huolimatta voidaan todeta, että investointeja tehdään koko Suomen laajuisesti. Tätä tukee myös Ruokaviraston julkaisema taulukko, vaikkakin investointeihin tuettu rahamäärä vaihtelee ELY-keskuksittain suuresti.

5.1.2 Maatilan koko

Kyselyssä haluttiin selvittää vaikuttaako maatilan peltohehtaarit investointien määrään. Vastausvaihtoehdot jakautuivat 50 hehtaarin välein seuraavanlaisesti: sininen 0-50 ha, keltainen 51-100ha, punainen 101-150ha, vihreä 151-200ha, violetti 201-250ha ja ruskea 251 ha tai enemmän.

Kuva 2. Maatilan koko

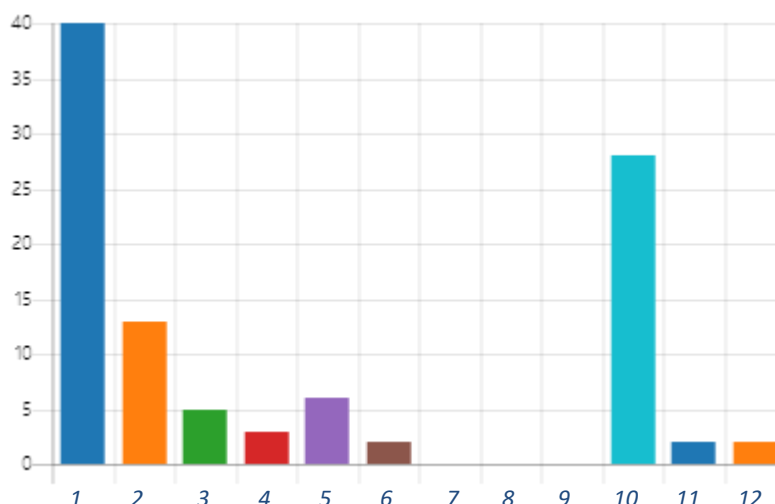
Vastaukset vakautuivat seuraavasti: alle 50 hehtaaria kahdeksan vastausta ja yli 200 hehtaaria 9 vastaajaa. 51-200 hehtaarin välillä olevia maatiloja oli eniten, ja niiden välillä tulokset jakautuivat tasaisesti. Suurimman vastausmäärän sai maatila, jonka koko on 51-100 hehtaaria. Taulukosta 3 voidaan havaita, että vastaajien peltohehtaarit jakautuvat yllättävän tasaisesti ja vastauksia kyselyyn on saatu peltohehtaarien osalta suurelta sektorilta.

Maatilan peltohehtaarimäärät eivät vaikuta tilan investointien määrään ainakaan suoranaisesti. Kaiken kokoisilla tiloilla tehdään investointeja. Kysymyksessä ei ole otettu huomioon tilan metsähehtaareja.

5.1.3 Maatilan päätuotantosuunta

Kolmannella kyselyn kysymyksellä selvitetään maatilan päätuotantosuuntaa. Vastausvaihtoehdot olivat sininen- maidontuotanto, keltainen-lihanautatila, vihreä- emolehmätila, punainen- sikatila, violetti- siipikarjatilja ja ruskea- lammas/vuohitila. Seuraavat kolme tyhjää kohtaa olivat hevositila, mehiläistuotanto ja turkistarhaus. Vaaleansininen väri kuvastaa kasvinviljelytiloja ja tummemman sävyinen sininen puutarhatilaa. Viimeinen oranssi palkki on ”muut” tuotantosuunnat.

Kuva 3. Maatilan päätuotantosuunta

Maatilan päätuotantosuuntana oli ylivoimaisesti maidontuotanto, 40 vastausta. Toisena päätuotantosuuntana on kasvinviljelytila (28). Nämä kaksi eniten vastauksia keränneet tuotantosuunnat nousevat esille taulukossa kolme piikkeinä.

Ilahduttavasti kyselyyn oli vastannut lisäksi lammas/vuohitilallaisia ja puutarhatilallisia kaksi kappaletta. Sika- ja siipikarjatilallisia vastasi kyselyyn yhteensä yhdeksän. Päätuotantosuuntana ei ollut millään tilalla hevoset, mehiläiset tai turkistarhaus. Kyselyssä kaksi tilaa on vastannut muut-vaihtoehdon. Muu-vaihtoehtoa ei ole selitetty auki tässä kyselyssä. Tämän vastauksen perusteella voidaan arvioida, että eläintilalliset investoivat hieman enemmän kuin esimerkiksi puutarhatilat. Kasvinviljelytilat investoivat myös vahvasti. Kyselyssä kysytään päätuotantosuuntaa, joten osa vastanneista tiloista voi olla yhdistelmätiloja.

5.2 Tilalle tehdyt investoinnit

Seuraavilla kysymyksillä selvitetään tilalle tehtyä investointia. Kyselyn selkeyttämiseksi on painotettu viimeisintä tilalle tehtyä investointia. Mikä on ollut tilan viimeinen investointi ja kuinka se on rahoitettu? Onko investointiin oltu niin tyytyväisiä, että se tehtäisiin uudestaan ja onko se vaikuttanut tilan kannattavuuteen?

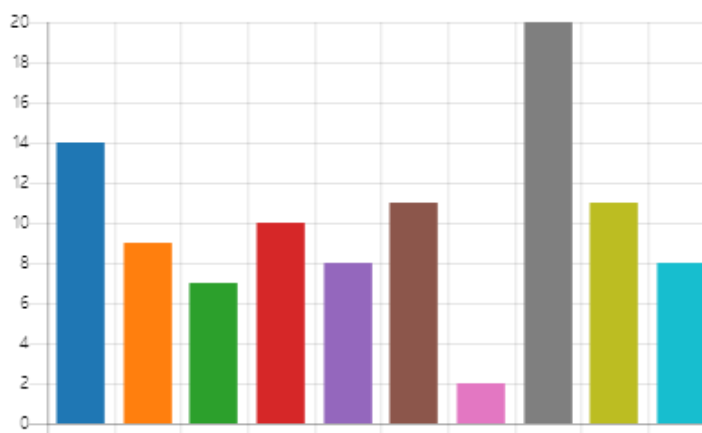
5.2.1 Viimeisin investointi tilalla

Tehty investointi oli kyselyn yksi avainkysymyksistä. Kyselyn selkeyttämiseksi kysyin vain viimeistä tehtyä investointia. En siis sitä kaikista kalteista ja hienointa. Tarkoitus oli nimenomaan saada vastauksia niistä pienemmistä investoinneistakin. Ilahduttavasti viljelijät olivat vastanneet monipuolisesti millaisen investoinnin he ovat viimeksi tehneet.

Kysymyksessä saattoi olla pieni tulkinnanvara, sillä viljelijä on saattanut hakea viimeksi jotain investointia, mutta sitä ei ole vielä toteutettu.

Taulukko 4. Investoinnin hakukohteet

● Eläinsuojan rakentaminen	14
● Eläinsuojan laajennus	9
● Eläinsuojan peruskorjaus	7
● Muu eläinsuojan investointi	10
● Kuivaamo	8
● Salaojitus	11
● Sadonkorjuukoneet yhteiskäyttöön	2
● Tuotanto- ja konevarastot	20
● Energiantuotanto	11
● Muu	8

Investointitukea oli haettu yllättävän tasaisesti eri hakukohteiden välillä, kuten taulukosta neljä voidaan todeta. Eniten investointitukea on haettu tuotanto- ja konevarastoihin. Sadonkorjuukoneet yhteiskäyttöön oli saanut kaksi vastausta. Loput vastausvaihtoehdot ovatkin jakautuneet tasaisemmin 7-14 vastaajan välille.

Tässä kohtaa pitää ottaa huomioon, että kyselyssä on kysytty nimenomaan viimeisintä tehtyä investointia. Maatila on voinut tehdä useamman investoinnin lähivuosina, jolloin se olisi vaikuttanut vastauksiin. Kuitenkin voidaan todeta, että investointitukea haetaan monipuolisesti eri investointikohteisiin. Kyselyssä on vastausvaihtoehto muut, johon annettiin selventävä avoin vastauslaatikko. Vastauksia tuli seuraavanlaisesti:

- uuden lypsyrobotin hankkiminen
- Kanamunien pakkauskone.
- Eläinten hyvinvointiin parantamalla ilmanlaatua.
- vedenpuhdistuslaitteisto, Ilmanvaihdon muuttaminen luonnolliseksi.
- Lypsyrobotin vaihto

- valaistuksen muuttaminen

5.2.2 Investoinnin hakuvuosi

Kyselyn viides kysymys käsitteli investoinnin hakuvuotta. Kysymykseen vastattiin avoimella tekstikentällä. Vastaukset on kerätty lokeroihin investointivuositain helpottamaan havainnointia taulukossa 7. Näin annettiin viljelijälle mahdollisuus vastata investointinsa ajankohta pidemmältäkin aikaväliltä. Edelleen kysyttiin viimeisintä haettua investointia.

Taulukko 5. Investoinnin hakuvuosi

Vuosi	Tehtyjä investointeja
2003	1
2004	2
2006	1
2007	2
2011	1
2012	1
2013	2
2014	1
2015	2
2016	3
2017	12
2018	19
2019	35
2020	18

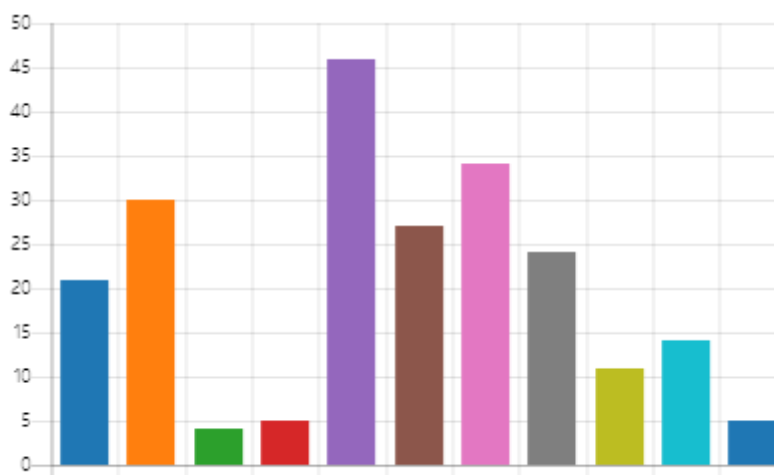
Vastanneista yksi oli tehnyt investointinsa vuonna 2003, se on kauimmainen vastausvuosi. Tämän jälkeen vastauksia on yhden, kahden ja kolmen maatalan investoinneilla ajanjaksolla 2004-2016. Vuodesta 2017 investointien määrä kasvaa lukuun 12. 19 maatilaa on tehnyt viimeisimmän investointinsa vuonna 2018. Noin 35 % vastanneista on tehnyt viimeisimmän investointinsa viime vuonna, eli 2019. Tämän vuoden puolella on investoinut 18 maatilaa. Kyselyssä ei ole otettu huomioon, jos maatila aikoo investoida tänä vuonna. Vuoden 2020 on vastannut 18 viljelijää. Uskon, että kaikkia näitä hakemuksia ei ole vielä hyväksytty, vaan ne toteutetaan tämän vuoden aikana.

5.2.3 Investoinnin syyt

Maatilan investointien syitä haluttiin selvittää. Minkä takia investointeja tehdään. Kysymys olisi voitu muotoilla myös muotoon ”Miksi investoit?”. Taulukossa kahdeksan on jaettu vastaukset diagrammi muodossa.

Taulukko 6. Syyt maatilan investoimiseen

Tulevaisuuden sijoitus/spv	21
Laajennus	30
Uusi tuotantosuunta	4
Tuotantosuunnan vaihtaminen	5
Tuotannon tehostaminen	46
Välttämätöntä toiminnan jatkamisen kannalta	27
Työolojen parantaminen (ergonomia)	34
Eläinten hyvinvoinnin parantaminen	24
Salaojitus	11
Energia- tai lämpökeskus	14
Muu	5

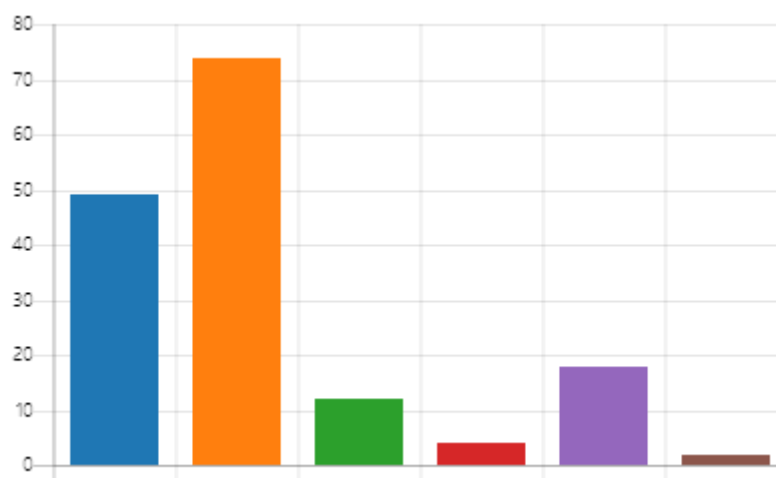

Suurin syy investoinnille on tuotannon tehostaminen, eli kannattavuuden parantaminen. Investoinnin syyt ovat aina tilakohtaiset, mikä näkyy taulukossa vastausten jaoissa. Maatilat ovat investoineet työoloihin ja laajentaneet tuotantorakennuksia. Investointi on myös pakollinen tuotannon jatkumisen kannalta useammalla maatilalla. Energia- ja lämpökeskusten investoinnit ovat nykyaikaistuneet ja siihen onkin vastannut 14 maatilaa. Maatilaan halutaan sijoittaa ja turvata tulevaisuus. Maatilaan investoidaan myös tulevia sukupolvia ajatellen. Jotta maatilan toiminta turvataan jatkossakin, tulee investointeja tehdä. Suurempien investointien tekeminen ei ole kannattavaa, jos maatilan tulevaisuus on epävarma. Viljelijällä oli mahdollista valita maksimissaan kolme (3) vastausvaihtoehtoa. Tämä vaikuttaa osaltaan kysymyksen vastausten jakautumiselle.

5.2.4 Rahoitusmuoto

Taulukko 7. Investoinnin rahoitusmuoto

● Korkotukilaina	49
● Avustus	74
● Nuoren viljelijän korotus	12
● Investointiin liittyy valtioneuvoston hakemus	4
● Suora tuki	18
● Muu	2

Investoinnin rahoituksella pyrittiin selvittämään millä tavalla tehty investointi maksetaan. Tämän kysymyksen kohdalla tilat saivat valita enemmän kuin yhden vastausvaihtoehdon. Tämän olisin jälkiviisaana muuttanut niin, että tilalla olisi ollut mahdollista valita vain yksi vaihtoehto.

Kyselyyn on vastannut 100 maatilaa ja kun kysymyksen vastaukset lasketaan yhteen, tulee summaksi 159. Eli maatilain vastaajat ovat valinneet useamman vastausvaihtoehdon, sillä avustusta ja lainaa on mahdollista saada yhtä aikaa. Tämä muuttaa tilaston mittasuhteita, jolloin taulukon lukemisesta tulee vaikeampaa.

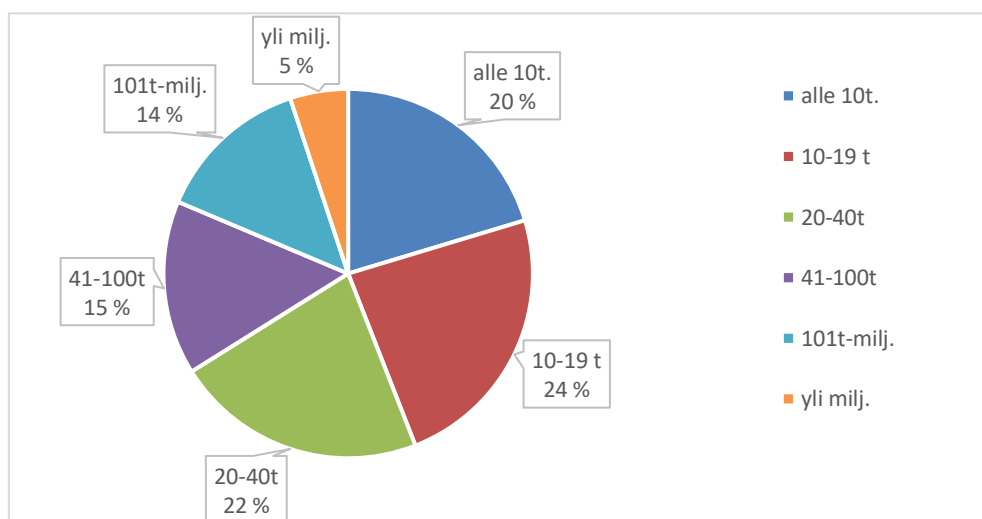
Ylivoimaisesti eniten rahoitusmuotona on käytetty avustusta, tähän on vastannut 74 maatilaa. 49 maatilaa on vastannut korkotukilainan rahoitusmuodoksi. Muita rahoitusvaihtoehtoja on valittu vähemmän, kahden (2) ja 18 vastauksen välillä. Taulukossa 7 havaitaan, että kaksi ensimmäistä vaihtoehtoa (korkotukilaina ja avustus) ovat eniten käytettyjä rahoitusmuotoja investoinnin maksamiseen.

5.2.5 Investointituen määrä

Kysymyksellä haluttiin selvittää, kuinka paljon tila on saanut rahoitusta investoinnilleen. Vastaus kirjoitettiin avoimeen kysymyslaatikkoon. Etukäteen ajattelin, että kysymys on ehkä arka aihe, jos tila ei halua kertoa, kuinka paljon avustusta se sai, pyydettiin kommenttikenttään laittamaan viiva (-). Lukumäärä on silti suhteellisen vähäinen, vähän reilu 20 % (23 vastaajaa) ei halunnut kertoa saatua investointirahoituksen määräänsä. Olen positiivisesti yllättynyt vastausmäärästä.

Taulukossa yhdeksän on havainnollistettu ympyrädiagrammin muodossa investointimääriä. Investointiavustuksen määrä vaihtelee paljon, jonka vuoksi ne on jaoteltu suurempiin raameihin. Vastauksissa näkyy vastaus-ten jaottelu prosenttein. Jaottelu on tehty vastauksien perusteella järke-viin jaotteluihin.

Kuva 4. Investointiavustuksen määrä

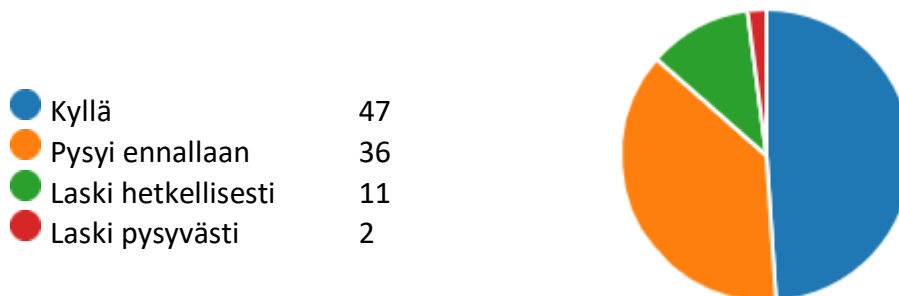

Kaksi tilaa on vastannut prosenttiluvut, 20 % ja 25 %, mutta euromäärällisesti tämä ei kerro yhtään mitään. Vastauksia tuli 3000 euron ja 1 500 000 euron väliltä. Investointien rahoitusmäärät vaihtelevat siis erittäin suuresti.

Investoitituen määrään vaikuttaa tehty investointi. Pienemmät investoitisummat voivat olla esimerkiksi pellon salaojitus tai valaistuksen tehostaminen eläinsuojaan. Kalliimpia investointeja voivat olla uuden tuotantorakennuksen rakentaminen. Lisäksi hintaan vaikuttavat materiaalit, niiden saatavuus, tilan sijainti ja mahdolliset pohjatyöt. Erilaiset osatekijät vaikuttavat kustannusarvioon ja täten haetun investointimäärän suuruuteen.

5.2.6 Kannattavuuden muutos

Taulukko 8. Maatilan kannattavuuden muutos

Kyselyssä haluttiin lisäksi selvittää, vaikuttiko investointi maatilan kannattavuuteen. Kysymyksen muotoilu tuotti päänvaivaa, pohdin, kysynkö kannattavuutta, maksuvalmiutta vai mikä toimisi yrityksen talouden hallinnan mittarina. Päädyin kannattavuuteen. Onko toteutettu investointi muuttanut kannattavuutta suuntaan tai toiseen? Lähtökohtaisesti ei tehdä kannattamattomia investointeja, mutta aina ei voi olla varma, kuinka talous muuttuu, kun investoinnista on aikaa. Kysymysten asettelu antaa myös tulkinnanvaraa siinä suhteessa, onko investoinnista, kuinka kauan aikaa.

Investointi on voinut hetkellisesti laskea maatilan kannattavuutta, ja sen jälkeen kannattavuus on voinut palautua tai parantua. Kysymykseen olisi voinut lisätä, kuinka kannattavuus muuttui heti investoinnin jälkeen. Esimerkiksi eläinsuojaan tehdyt investoinnit voivat lisätä kannattavuutta vasta tietyn ajan päästä, eikä näin näy heti.

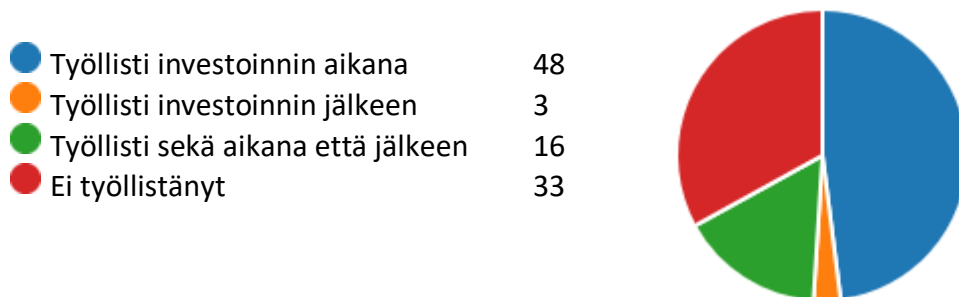
Kyselyssä olisi jälkepäin ajatellen voinut muuttaa kohtaa kyllä ja tarkentanut sitä positiiviseksi. Suurin osa maatiloista oli tulkinnut kyselyn kuitenkin tarkoittamallani tavalla. 47 maatilaa on vastannut, että maatilan kannattavuus on muuttunut investoinnin jälkeen positiivisella tavalla. Taulukosta 10 voidaan havaita, että tämä on melkein puolet vastaajamäärästä. Vastaajista 36 maatilan kannattavuus pysyi ennallaan. Hetkellisesti investointi laski 11 maatilan kannattavuutta. Kyseessä voi olla isompi investointi, joka ajan kuluessa maksaa itsensä takaisin ja nostaa kannattavuutta. Mielestäni tärkeä ilmiö on, että noin sadasta vastaajasta kaksi (2) maatilaa on ilmoittanut kannattavuuden laskeneen pysyvästi. Tämän syitä ei kyselyssä tule esille, mutta seikka on mielenkiintoinen ja varmasti jatkotutkimuksen arvoinen.

5.2.7 Työllistävyys

Seitsemännellä kysymyksellä haluttiin selvittää, työllistikö investointi lisää henkilöitä. Tässä kohtaa olisi voinut tarkentaa, työllistikö nimenomaan

yrittäjien ulkopuolisia henkilöitä. Vastaaja on voinut valita ainoastaan yhden vastausvaihtoehdon.

Taulukko 9. Investoinnin työllistävyys

Kyselyyn vaikuttaa varmasti se, kuinka iso tehty investointi on. Taulukossa yhdeksän on havainnollistettu vastausten jakautuvuutta visuaalisesti. Maatiloista 48 on vastannut investoinnin lisäävän työvoiman tarvetta investoinnin aikana. Esimerkiksi isommissa rakennusinvestoinneissa ulkopuolinen työvoima on tarpeellista. Pienemmätkin investoinnit voivat työllistää ulkopuolisia, jos on käytetty esimerkiksi asennuspalvelua. Vain murto-osa, kolme (3), on vastannut, että maatalo työllisti henkilöitä lisää investoinnin jälkeen. Hieman suurempi osuus, 16, vastaajaa on ilmoittanut investoinnin työllistäneen sekä sen tekoaikana, että sen jälkeen. 33 maatilaa on tehnyt investointinsa itse. Kyselyssä on tulkinnanvaraa, sillä investointeja on voitu tehdä perheen avustuksella tai talkoovoimin.

5.2.8 Investoinnin uusiminen

Haluttiin myös selvittää, olisiko tehty investointi tehty uudelleen, kun aikaa on kulunut. Tässä kohtaa vastanneet maatilat olivat eniten yksimielisiä, investointi tehtäisiin uudestaan, kuten taulukosta 12 huomataan. Tämä on osoitus siitä, että tehty investointi on ollut tilalle tarpeellinen ja sen tuomat hyödyt on koettu avuksi. 7 maatilaa on vastannut, ettei tekisi kyseistä investointia uudestaan. Tämän syytä ei ole avattu tässä kyselyssä. Kysymyksessä ei ole otettu huomioon, jos tehty investointi on vielä kesken tai niin tuore, että sitä on hankala vielä arvioida.

Taulukko 10. Investoinnin uudelleen tekeminen

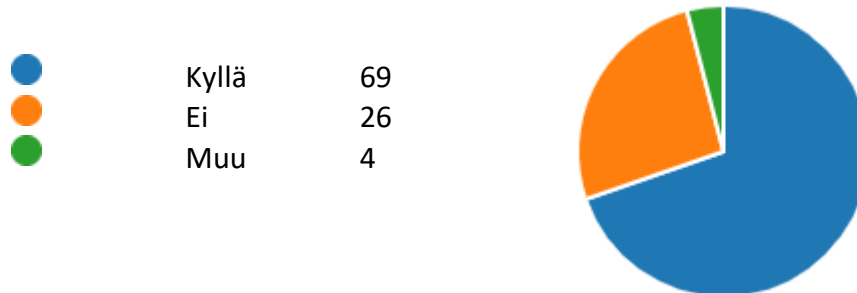
Vastauksissa yhdeksän maatilaa tekisi investoinnin, mutta muuttaisi sitä. Tästä oli lisäkysymys, millä muutoksilla tekisit investoinnin uudelleen? Kuitenkin useampi kuin yhdeksän tilaa on vastannut tekevänsä investoinnin uudestaan muutoksilla, joten oletan, että kohtaan ”kyllä” vastanneen maatilat ovat osa vastanneet lisäkysymykseen. Muutamassa vastauksessa oli kerrottu investoinnin onnistuneen hyvin, eikä sitä haluttaisi muuttaa mitenkään.

- Jos maailman taloustilanne olisi vakaampi.
- Led-valot ja niiden asennuksen ostaisin samalta yritykseltä
- Kuivurista tulisi isompi ja sijoittuisi eri paikkaan.
- Ehken jäisi investointituki hakematta ja toteuttaisin hankkeen osissa hartiapankkihommina.
- Tarkemman budjetin itselleni
- Konehalliin tulisi yksi lämmin osasto, joka helpottaisi huoltotoimia, pelkästään kylmä konehalli on jälkeenpäin osoittautunut virheeksi
- Budjetoidun reservin korotuksella.
- Tuotannon pitäisi olla kannattavaa ilman investoinnin tukemista.
- Investointia ei ole vielä tehty. Hakemus on jätetty siis tammikuussa.
- Uusi yritys- uusi sikala
- Laajemmin
- Suurempi avustus
- Tutkisin entistä tarkemmin eri lämmitysmuotoja, kuten lämpöpumpuja.

5.2.9 Investoitutuen hakemisen helppous

Yhdeksäntenä kysymyksenä haluttiin tietää, oliko investoinnin hakeminen viljelijälle helppoa. Tämä kysymys on paljon vastaajasta kiinni, kuinka hän vastaa siihen. Toiselle liiketoimintasuunnitelman tekeminen on hankalaa ja toiselle taas helppoa. Lisäksi väitän, että atk-taitojen osaamisella on kysymyksen vastaamiseen merkitystä. Jos ne ovat hallussa, on esimerkiksi Hyrräpalvelun käyttö helpompaa.

Taulukko 11. Investointituen hakemisen helppous

Taulukosta 11 voidaan havainnoida, että suurin osa vastaajista, 69, on vastannut hakemisen olleen helppoa. 26:n investoitutukea hakeneen mielestä investointituen hakeminen ei ole ollut helppoa. Tässä kohtaa olisi ollut paikallaan lisäkysymys, miksi? Investointitukihakemus tehdään Hyrrä-palvelussa, jonka käyttäminen voi olla osasyynä hakemisen vaikeudelle. Paperisia hakemuksia ei enää tehdä. Lisäksi kaavakkeita ja paperitöitä täytyy tehdä paljon. Edellisessä kysymyksessä käytiin läpi, tekisitkö saman investoinnin uudelleen. Avoimeen vastauskenttään oli tullut kaksi vastausta, jotka liittyvät investointituen hakemiseen.

-”Olisi tarvinnut tehdä hakemus aiemmin, nyt ei tiedä saako avustusta lainkaan.”

-”Investointitukien hakeminen hankalaa kaiken byrokratian vuoksi.”

-”Se aika mikä meni paperihommiin, niin olisi investointi jo tehty hartiavoimin”

Viljelijät ovat kirjoittaneet avoimeen vastauskohtaan lisää kommenttejaan koskien tukien hakemista. Ne löytyvät työstä kohdista 5.3.2 ja 5.3.3. Neljä viljelijää on vastannut muu-kohdan. Näin jälkikäteen ajateltuna kohta on turha, olisi voinut tarjota vain vaihtoehdot kyllä tai ei.

5.3 Investoinnin vaikutukset

5.3.1 Mikä saisi sinut investoimaan enemmän

Kyselyn loppupuolella on avoimia vastauskenttiä, joihin haluttiin viljelijöiden omia mielipiteitä investointitukiin liittyen. Ensimmäiseksi haluttiin tietää, miten tilalliset investoisivat mahdollisesti enemmän. Alle on koottu viljelijöiden vastauksia. Eniten uusiin investointeihin kannustaisi viljelijöiden mielestä maatalouden parempi kannattavuus. Näitä vastauksia oli useampia, 15 viljelijää vastannut joko pelkän kannattavuuden tai osasyynä vastauksen yhteydessä. Lisäksi paremmat tulevaisuuden näkymät ja luotto siihen, että maatalous kannattaa jatkossakin näkyi useassa vastauksessa. Lisäksi tuottajahintojen nostaminen lisäisi investointien määrää. Monessa vastauksessa halutaan luottaa siihen, että maatalous kannattaa myös jatkossa ja siihen luotetaan. Ensimmäinen kohta kiteyttää monen vastauksen.

- Parempi tuottajahinta ja maatalouden parempi arvostus sekä tulevaisuudenkuva.
- Pinta-alan kasvaminen.
- Uusien tuotantosuuntien saaminen tilalle
- Likviditeetti ja lainanhoitokyky rajoittavat.
- parempi omavaraisuusaste, paremmat mahdollisuudet rahoittaa kassavirralla
- Jos riittävän pieniä investointeja tuettaisiin.
- Tilakohtainen tukikatto rajoittaa
- Nuoret jatkaa ja he eivät saa nuoren viljelijän lisää investointitukiin. Eikä myöskään peltoihin nuoren viljelijän tukea koska toimimme MTY muodossa, jossa on yli 40v vanhemmat. Nuoret jatkavat keskenään aika pian sen jälkeen, kun heidän tilan pidon aloittamisesta on kulunut 5 vuotta. Heillä ei ole mahdollisuuksia hyödyntää nuorille tarkoitettuja tukia ja se harmittaa kaikkia koska jo valmiiksi maatalouden kannattavuus on mitä on. Kahdella tilatunnuksella toimiminen toisi niin paljon lisää työtä ja vaivaa hallinnollisesti sekä turhaan söisi taloutta että siihen emme ala. Jos nuoret saisivat ansaitsemaansa lisää investointitukiin, he todennäköisesti tekisivät uuden lihakarjapihatton. 10% on paljon!
- Paremmat tuet, hakemisen ja maksatuksen hakemisen helpottuminen. Isoissa investoinneissa on valtava paperisota
- Tukihakemusten lyhyemmät käsittelyajat, investointituen "varma saanti" eli että hyvästä kohteesta ja hakemuksesta ym. huolimatta rahoitus voi jäädä saamatta.
- Korkeammat investointiavustukset. Salaojituksessa esimerkiksi virallisen salaoja suunnitelman teettäminen mikä avustukseen vaaditaan maksaa yhtä paljon kuin mikä on avustuksen suuruus.
- suurempi varmuus tuen saannista ja hakemisen helpottuminen
- Jos aikataulu olisi joustavampi (töitä ei saa aloittaa ennen päätöksien tuloa)
- Kannustava tukitaso
- Paremmat tuet esim. Biokaasu. Yksinkertaisemmat hakemukset. Yksinkertaisempi maksatus (vrt. Esim. 1990 luvun loppu/2000 luvun alku). Pienemmät velvoitteet julkiselle kilpailuttamiselle: pitäisi riittää esim. 3 itse valitsemaa tarjoajaa). Jos maatalouden kannattavuus olisi parempi, tulisi investoitua enemmän.
- Halvemmat rakennuskustannukset, varmuus maatalouden kannattavuudesta tulevaisuudessa.
- Jos jotain tukea saisi ennakoon.
- Parempi omavaraisuus (investointi tehtiin investointituella ja omalla rahalla, velkaa ei haluttaisi näin alkuvaiheessa ottaa lisää)
- Kannustavampi ilmapiiri ja kannattavuus paremmaksi
- Tuki pitäisi saada nopeammin, ettei joutuisi olemaan itse "pankkina".
- Tilan jatkuminen ja oman elinkeinon turvaaminen. Rakkaus omaan työhön. Velkatilanteen muuttuessa niin, että investointi on järkevä.
- nuorten viljelijöiden entistä parempi tukeminen

Eräs viljelijä on vastannut seuraavanlaisesti, pienenä välikevennyksenä.

-Ei mikään. Siirryn kokonaisvaltaiseksi hömppäheinänviljelijäksi.

5.3.2 Investoinnin hyödyt/haitat

Toisena vapaalla tekstikentällä varustetulla kysymyksellä tiedustellaan investoinnin hyötyjä ja haittoja. Jokainen on vastannut ja jakanut kokemuksiaan oman tilan investoinnin perusteella.

Tilalliset listaavat esimerkiksi seuraavia asioita investoinnin hyötyinä. Monessa vastauksessa kävi ilmi, kuinka investoinnilla on parannettu eläinten ja ihmisten hyvinvointia.

-Peltojen vesitalous paranee, jolloin satotaso nousee. Lisäksi lohkojen yhdistäminen ja sarkaojien poistaminen nopeuttaa työskentelyä pellolla, joka tuo aikaan säästöjä.

-Lohkokoon kasvu. Kosteusolot paranivat.

-Varastotila lisääntyi. Koneet saadaan kaikki suojaan.

-Saadaan kehitettyä tilaa

-Investoinnit mahdollistavat tilan jatkamisen nyt ja tulevaisuudessa.

-Valtava olosuhdeparannus itselle ja eläimille uusilla valoilla ja ilmastoinnilla.

-Selvä tuotos- ja motivaationousu.

-Työt helpottui

-Viljelyolot paranivat.

-Viljalogistiikka helpottui.

-Kannattavuuden parannus ja henkilöstökulujen tehostuminen

-Tuotannon tehostuminen ja työskentelymukavuuden parantuminen

-Hyötynä toivottavasti työ määrän väheneminen pitkässä juoksussa, lähinnä työ tehokkuuden noustessa.

-Rahallista hyötyä ja sen myötä oli helpommin toteutettavissa.

-Hyötynä on toiminnan laajennus ja helpotus.

kun saa avustusta ja tai korkotuki lainaa ei tarvitse ihan niin paljon sitoa omaa pääomaa

-Työaika vähenee, työntekijän fyysinen ja henkinen olo paranee ja jaksaminen paranee.

-Ajallisuusriskin pieneminen

-Työvoiman tarpeen väheneminen

Investoinnin haittapuolia on kerrottu hakuprosessin vaikeudesta ja paperityön paljoudesta. Investointi myös vaikuttaa tilan maksuvalmiuteen hetkellisesti. Eräällä vastaajalla on lisäksi ELY-keskuksen virkailijasta huonoja kokemuksia.

-Takaisin maksuaika on koko lailla pitkä politiikan lyhytjänteiseen 5 vuoden sykliin nähden.

- Investoinnin aika on stressaavaa ja vie aikaa päivittäisistä pakollisista töistä.
- Hetkellinen likviditeettiongelma
- Korkeat kulut toteutuksessa oli haaste
- Aiheutti reilusti enemmän työtä ja rahan menoa, kuin mitä olin ajatellut etukäteen
- Paperi hommat lisääntyivät hetkellisesti
- Investointituki on valjennut kaikille eri rakentamisvaiheiden palveluntarjoajille. Pohjanteot, valut, tarvikkeet, sähkö, vesi ja kattotuotteet myydään kysymyksen jälkeen. "Saatkos sää tähän investointi tukea?" Hinta on röhkeimmillään 50% enemmän...
- pakko investoida, kun sille tielle on lähetetty. Nykyään meininki on se, että lopeta, laajenna tai vähintään tehosta
- Haittana on, ettei saa aloittaa työtä ennen kuin on päätös tuesta tullut
- ELY-keskuksen virkamiehen huono ammattitaito

5.3.3 Vapaa sana

Viimeisessä kyselyn kohdassa annettiin viljelijälle mahdollisuus kertoa vapaasti ajatuksiaan investointituista.

Neljäkymmentä vastausta sisältää monipuolisia kommentteja ja ajatuksia investointitukiin liittyen. Kommenteista kasautui muutamia asiakokonaisuuksia, joita käsittelen tässä kappaleessa.

Yleisesti ottaen investointitukia on kuvailtu positiivisessa sävyssä. Viljelijät kuitenkin toivoisivat, että investointeja voisi aloittaa jo ennen investointipäätöstä. Lisäksi rahanjakoa on kommentoitu.

- olisi fiksua että, niihin investointeihin, joihin saa tukea pystyisi käyttämään jo ennen tukipäätöstä hankittuja tarvikkeita.
- Pitäisi olla enemmän rahallista joustavuutta hankkeen etenemisen aikana tuleviin muutoksiin.
- Ilman investointitukia ei investoinneista olisi voitu toteuttaa kuin murto-osa.
- Tuki suoraan tilalle, joka saisi päättää miten sen käyttää.
- Monilla maatiloilla on investointivelkaa.
- Tulisi suosia työtä helpottavia ja käyttökattetta parantavia investointeja.
- Investointien tukeminen ei paranna tuotannon kannattavuutta riittävästi. Ns. ilmainen raha tekee investoinneista ylimitoitettuja ja lainan määrä kasvaa isoksi, vaikka lopputuotteen hinta pysyy säälittävältä tasolla. Pitäisi keskittyä tuottavuuden nousuun ja investointien kuoletusaika pitää saada normaalin yritystoiminnan tasolle 4-6 vuoteen.
- Hienoa, että uusiutuvan energian käyttöä tuetaan.
- Kaikki tuki valuu ketjussa muille tahoille, kuin tiloille.
- Hieno mahdollisuus ja varmasti joillekin tilan jatkon kannalta ehdoton välttämättömyys

- Investoinnit turvattava myös tulevaisuudessa.
- Investointien tukeminen palvelee kuitenkin markkinamekanismeja paremmin kuin tuotannon tukeminen.

Vastaajat olivat tuoneet esille ELY:n virkailijat, jotka hoitavat investointitukien käsittelyä. Lisäksi Hyrrä-palvelu, jonne hakemukset tehdään, oli saanut osakseen palautetta. Mielenpitoita viljelijöiltä tuli sekä puolesta että vastaan samasta aiheesta. Yksimielisiä oltiin kuitenkin siitä, että paperisota on melkoinen ja sitä tulisi yksinkertaistaa. Viljelijöiden vastaukset vaihtelevat omien kokemusten perusteella, osa viljelijöistä on saanut hyvää palvelua, ja osa on ollut tyytymättömiä siihen.

- Viranomaisen puolella hoidettu hyvin ja neuvontaa riittävästi saatavilla
- Tukee haettaessa paperityötä saisi vähentää. Jos hakee useampaa tukea, joutuu laittaa samat paperit uudestaan, vaikka ne juuri oli edellisessä laitettu.
- Haku prosessia pitää saada yksinkertaisemmaksi
- hyrrä/yhteys toimi todella huonosti
- Nuorena ja uutena yrittäjänä olisin toivonut enemmän apua ja opastusta lomakkeiden täyttöön. Ja siihen mitä lomakkeita pitää täyttää - koska ja kelle.
- Hyrrä on helppokäyttöinen, kun sen kerran "opiskelee", asiantuntevaa palvelua ELY-keskuksen yht. Henkilöltä :)
- Paljon paperin pyörittelyä. Käyttäkää asiantuntijoita apuna.

Useammassa vastauksessa tulee esille rakentaminen. Investointituet ovat vaikuttaneet rakennusmateriaalien hintoihin korottavasti, jolloin investointiavustuksen hyöty jää pieneksi. Rakennuskustannusten nousu voi pienentää investointitukien hyötyä.

- Rakentamisessa tuen määrä on minimissään 7000e. 25 % tukiosuudella tarkoittaa, että rakennuskohteen on maksettava vähintään 28000e. Tuota summaa edullisempia konesuojia tms. rakennettaisiin varmasti paljon, mutta täysin omakustanteinen 15000e katos on kirpeä hinta investoinneille, joka ei lisää tuottavuutta.
- Investointituet vääristävät rakennus tuotteiden hintoja ylöspäin. Tuet kuitenkin tärkeitä maatalouden kehityksen kannalta.
- Rakennustarvikkeiden yms. hinnat nousseet investointitukien verran.
- Inv.tuet välttämättömiä, koska mm. rakentamisen kustannukset nousseet. Konekauppa piristyisi, jos olisi inv. tukirahaa myös konehankintoihin. Nykyään ohjautuu pitkälti rakennuspuolelle.
- Investointi tuki on välttämätön investointia tehdessä mutta ikävä kyllä tuet ovat myös korottaneet kustannuksia.
- Investointituki on hyvä kannustin tehdä laajennuksia ja korvausinvestointeja, vaikka tuotteen hinta olisikin hieman huonompi. Toisaalta tuen voi nähdä rakennuskustannuksia nostavana tekijänä.

Muutamassa vastauksessa nostettiin esille nuoret.

-Jos nuoret jatkavat tilan pitoa olkoon toiminnan muoto mikä tahansa tai mukana minkä ikäisiä tahansa. Niin kuuluisi nuorille niiden ansaitsema nuoren viljelijän tuki! Kaikki yrittävät panostaa parhaansa mukaan nuoriin.

-Nuorella viljelijällä pitäisi olla myös korotus viljankuivaamaa rakennettaessa.

Lisäksi investointitukien valvonnasta, eli byrokratiasta, tuli muutama havainnollistava vastaus.

-Investointituet ovat erittäin tärkeitä maataloudelle. Maatalous kuolee ja investoinnit loppuvat, jos tukia ei olisi, koska niitä ei muuten näillä tuottajainnoilla pysty tekemään. Yksinkertaistaminen maksatuksissa olisi tärkeää: nyt byrokratia ja valvonta ja tarkastukset vievät ison potin investointeihin varatuista rahoista. Tarkastuksia pitää olla, mutta se, että investoinnit tarkistetaan kuitti kuitilta, on älytöntä. Lisää valtavasti työtä sekä tiloilla että tarkastajilla.

-Tuet ovat erinomaisia kannustimia maaseudun investointeihin, mutta tukimäärät eivät ole tasavertaisia kaikille kotieläintuotantosunnille.

-Voisi maatalouden investointituet saada saman kohtelun kuin muunkin yritystoiminnan eli helpommiksi byrokratian ja ehtojen puitteissa.

-Jos byrokratia olisi vähempää, olisi investoiminen mielekkäämpää. Enkä välttämättä kritisoi suoraan investointitukea, vaan siihen liittyviä ympäristölupia ja rakennuslupaprosessia. Niissä usein pahimmat karikot investoinneissa.

6 YHTEENVETO

6.1 Henkilökohtainen pohdinta

Opinnäytetyön aihe muodostui yhteistyössä Luken asiantuntijan Jyrki Niemien kanssa. Itseäni kiinnostaa maataloustuet ja investointituista ei ole tehty montaa opinnäytetyötä. Koin aiheen mielenkiintoiseksi ja uskoin saavani siitä aikaan kiinnostavan raportin. Vaikka en etukäteen tiennyt investointituista kuin niiden olemassaolon, koen oppineeni tämän työn ansiosta aiheesta paljon. Uskon, että tästä on minulle jatkossa hyötyä ja pystyin osoittamaan sen, että vaikka aihe olisikin vieras, siihen paneutumalla voi saada aikaan opinnäytetyön.

Opinnäytetyön alkuperäinen aihe muuttui työtä tehdessä, kyselytutkimus muutti sitä viimeiseen muotoonsa. Alkuun oli hieman vaikeuksia rajata aihetta ja pohtia, mikä on relevanttia juuri tätä työtä kohtaan.

Päätin tehdä viljelijäkyselyn, jotta saisin tutkimusaineistoa työlleni. Kyselyn rakentaminen vei hetken aikaa ja kysymysten muodostaminen oli alkuun hankalaa. Mitä haluan selvittää, olikin avainkysymyksenä työssä. Halusin pitää kyselyn kuitenkin viljelijälle helposti vastattavassa muodossa ja tarpeeksi tiiviinä. Lisäksi kysely antoi rungon opinnäytetyölle, jonka jälkeen visio selventyi. Jälkikäteen olisin voinut muutamia kysymyksiä tarkentaa ja lisätä vielä muutaman lisäkysymyksen. Kyselyn lopputulokseen olen silti tyytyväinen, sain vastauksia 100 kappaletta. Viljelijöiden avoimet vastaukset olivat mielestäni loistava lisä työhön. Koen, että opinnäytetyöni antoi viljelijöille mahdollisuuden kertoa mielipiteensä investointituista ja niihin liittyvistä asioista.

Kyselyni sosiaalisessa mediassa tavoitti viljelijöitä melkein jokaisesta maakunnasta. Harmillisesti julkaisuni ryhmissä hukkui muiden julkaisuiden joukkoon, eikä näin tavoittanut niin hyvin mahdollisia vastaajia. Kahden viikon vastausaika oli mielestäni silti riittävä. Kysely toteutettiin anonyymisti, joten viljelijöitä ei voinut yksilöllistää.

Tammikuussa ruokavirastosta pyytämäni aineisto saapui neljän kuukauden jälkeen pääsiäisenä. Tiedosto oli melkoisen suuri, joten sen saaminen järkevästi opinnäytetyöhöni pohditutti. Lopulta päädyin jakamaan tiedostoa ELY-keskuksittain taulukoiksi ja liittämään sen työhön liitetiedostoina. Näin se on lukijalle helppoa muodossa, muttei ole taulukkoryöppynä opinnäytetyön varsinaisessa tekstiosiossa.

6.2 Pohdinta aiheesta

Maatilainvestoinnit ovat ajankohtainen aihe. Maatalous on kehitysvaiheessa, jossa pienemmät tilat lopettavat toimintansa. Tämä kasvattaa jatkavien tilojen tuotantotarvetta. Tilat, jotka päättävät jatkaa, oletettavasti tekevät tilallensa investointeja. Tilakokojen kasvua ja lisääntyneitä työmääriä pyritään tasaamaan erilaisilla investoinneilla. Työtä pyritään tekemään entistä tehokkaammin ja pienemmillä tuotantopanoksilla.

Ruokaviraston taulukosta voidaan havainnoida, että investointeja tehdään koko Suomen laajuisesti, vaikkakin rahoitusmäärät vaihtelevat Suomen ELY-keskuksien välillä suuresti. Tämä selittyy vaihtelevilla maasto-olosuhteilla ja sääolosuhteilla. Investointeja on tehty eniten Länsi- ja Etelä-Suomen alueella, suurimpana Pohjanmaa. Tämä selittyy sillä, että maatiloja on tuolla alueella eniten. Taulukoista voidaan myös havaita se, että investointien rahamäärät vaihtelevat vuosittain, mutta ovat koko ajan kasvamassa. Investointeja siis tehdään kiihtyvällä tahdilla. Osalla ELY-keskuksista on vaikeuksia rahoittaa jokaista haettua investointia, sillä määrärahat eivät tahdo riittää.

Kyselyllä pyrittiin selvittämään minkälaiset tilat investoivat. Maatilan sijainti, tuotantosuunta tai koko ei ollut este investoimiselle. Investointitukea oli haettu monipuolisesti erilaisiin kohteisiin. Investointien ajankohdasta voidaan päätellä, että suurin osa tiloista on investoinut viimeisen kolmen vuoden sisällä.

Suurin syy investoimiseen oli tuotannon tehokkuuden kasvattaminen. Usealla tilalla investointi oli pakollista tuotannon jatkamisen kannalta. Lisäksi eläinten ja työntekijöiden olojen parantaminen on suuressa roolissa. Melkein kaikki kyselyyn vastanneet maatilat tekisivät saman investoinnin uudelleen. Tämä osoittaa sitä, että investoinnit ovat olleet tarpeellisia tiloilla. Investointituet koetaan positiivisiksi melkein jokaisella tilalla.

Vuonna 2021 alkaa uusi maatalouden ohjelmakausi, joka kestää seitsemän vuotta. Uudella ohjelmakaudella tulee varmasti muutoksia viljelijöiden ja maatalouden tukiin, sillä valtioilla on enemmän päätäntävaltaa niitä kohtaan. Näin ollen tulevalla ohjelmakaudella arvatenkin tulee muutoksia myös maatalouden investointitukiin. Toiveissa olisi maatalouden tukipolitiikan yksinkertaistaminen, mutta sen toteutuminen on pitkä prosessi.

Tämän opinnäytetyön tehtyäni, minulla on vahva usko suomalaiseen maatalouteen ja sen jatkumoon. Viljelijät ovat valmiit vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin ja sopeutumaan muokkautuvan ympäristömme ääreen. Vaikkakin maatilojenkoot kasvavat, on investoinneilla mahdollista pyörittää kokonaisuutta myös jatkossa. Halu kehittää maatilaansa ja parantaa tuotantoaan on suurta. Omasta hyvinvoinnista sekä eläimistä halutaan pitää entistä parempaa huolta. Eläinten oloihin onkin kiinnitetty

erityistä huomiota, jotta ne voisivat toteuttaa luonnollista käyttäytymistään.

Avointen vastausten kautta viljelijät saivat kertoa mielipiteitään investointituista. Mielestäni vastauksien seassa oli erittäin hyviä ja perustelluita kommentteja. Lisäksi kantaa otettiin useasta eri perspektiivistä. Useampi vastaus tuo esille sitä, että investointeja ei pystyttäisi tekemään ilman tukia, sillä tuottajahinnat ovat matalat. Tuet mahdollistavat maatalouden investoimisen, joka muuten jäisi tekemättä.

Usein sanotaan, että maanviljelys on kutsumusammatti. Ammatti, jossa jatketaan aikaisempien sukupolvien työtä ja toivotaan, että tulevat sukupolvet jatkavat sitä. Tärkein asia on uskominen maatalouteen ja siihen, että se tuottaa myös tulevaisuudessa.

7 LÄHTEET

Rautio, H. PohjanmaanELY-keskus. Julkaistu 6.2.2017. Maatilan investointituet. Haettu 6.2.2020 osoitteesta

https://www.kpedu.fi/docs/default-source/Projektisivustot/ajantasa_materiaali/ajankohtaista-maa--ja-mets%C3%A4talousverotuksesta-ja-investointituista-6.2.2017/ajankohtaistaverotuksesta_2017-02-06_investointituet_hrautio.pdf?sfvrsn=8db9934c_2

Kettunen L, Kuuttinen M, Niemi J. Kansantaloudellinen aikakauskirja. 2012. Suomen maatalouspolitiikka ja sen asema kansantaloudessa. Haettu 15.2.2020 osoitteesta https://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/images/stories/kak/KAK42012/kak42012kettunen_etal.pdf

Lehtonen, H., Niskanen, O., Karhula, T. & Jansik, C. (2017). Maatalouden rakennekehitys ja investointitarve vuoteen 2030. Markkinaskenaarioiden vaikutus maatalouden tuotantorakenteeseen. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 19/2017. Haettu 29.1.2020 osoitteesta https://www.luke.fi/wp-content/uploads/2017/04/luke-luobio_19_2017.pdf

Maaseutu. (n.d.) Maaseutuohjelma. Haettu 16.01.2020 osoitteesta <https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/maaseutuohjelma/>

Maa- ja metsätalousministeriö, 2019. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmien aluetalous- ja työllisyysvaikutukset. Haettu 29.1.2020 osoitteesta

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161759/MMM_16_2019_Manner-Suomen_maaseudun.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Maatalous- ja metsätalousministeriö, n.d. Ruoka 2030, Suomi-ruokaa meille ja maailmalle. Haettu 16.04.2020 osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma/maatalous>

Mattila T, Taipalus S, Rikkinen P, Suutarinen J. MTT. 2007. Investointiprosessien hallinta ja niiden kriittiset vaiheet maatalousyriyksissä. Haettu 13.02.2020 osoitteesta <http://www.mtt.fi/mtts/pdf/mtts143.pdf>

Motiva, n.d. Maatalouden investointituet. Päivitetty viimeksi 18.11.2019. Haettu 3.2.2020 osoitteesta

https://www.motiva.fi/ratkaisut/uusiutuva_energia/uusiutuva_energia_suomessa/uusiutuvan_energian_tuet/maatalouden_investointituet

Niemi J, Väre M. 2019. Luonnonvarakeskus (Luke), Helsinki 2019. Suomen maa ja elintarviketeollisuus 2019. Haettu 15.02.2020 osoitteesta https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/544348/luke-luobio_36_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Op. (n.d.) Maatilan investointituki. Investointien rahoitustuki. Haettu 18.01.2020 osoitteesta <https://www.op.fi/documents/20556/65090/Maatilan+investointituki+2019-2020/7b972075-6feb-04b7-fd64-45a186dec40f>

Ruokavirasto. (n.d.) Maatalouden investointituet, päivitetty 21.2.2019, haettu 18.01.2020 osoitteesta <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/maatalouden-investointituet/>

Talouselämä, 2018. Eläimet ovatkin saamassa oikeuden jatkuvaan veteen - Hallitus tarjoaa porkkanaa sikalan häkeistä luopuville Julkaistu 31.1.2020. Haettu 2.2.2020 osoitteesta <https://www.talouselama.fi/uutiset/elaimet-ovatkin-saamassa-oikeuden-jatkuvaan-veteen-hallitus-tarjoaa-porkkanaa-sikalan-hakeista-luopuville/f601fac8-2ba0-3fb8-9cab-fd5d7a548350>

Kysely investointitukea hakeneille maataloille

Opiskelen Hämeen ammattikorkeakoulussa Mustialassa AMK Agrologiksi ja teen opinnäytetyötä aiheesta "Investointituen vaikutus maatilalla". Tavoitteena on tutkia, millä tavoin investoinnit vaikuttavat maatalouteen ja mitä hyötyä/haittoja niillä on maatilalle. Tavoitteena on saada vastaustuloksia kaiken kokoisista tehdyistä investoinneista, myös niistä pienemmistä. Kyselyn vastaamiseen menee aikaa noin viisi minuuttia. Yhteenkään kysymykseen ei ole pakko vastata. Kyselyn kohdat on laadittu helposti vastattaviin muotoihin. Tilaa on annettu myös avoimille vastauksille, jolloin omia ajatuksia on helpompi selittää ja tuoda julki. Kysely sulkeutuu 8.4.2020 klo 23.59

Mahdolliset esille tulevat kysymykset voi lähettää sähköpostiin:

henna.kurhila@student.hamk.fi

Kiitos kyselyyn vastanneille!

Ystävällisin terveisin Henna Kurhila

1. Missä maatilasi sijaitsee?

Ahvenanmaa

Etelä-Karjala

Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Savo

Kainuu

Kanta-Häme

Keski-Pohjanmaa

Keski-Suomi

Kymenlaakso

Lappi

Pirkanmaa

Pohjanmaa

Pohjois-Karjala

Pohjois-Pohjanmaa

Pohjois-Savo

Päijät-Häme

Satakunta

Uusimaa

Varsinais-Suomi

2. Maatilan koko?

(Peltohehtaarit)

0-50 ha

51-100 ha

101-150 ha
151-200 ha
201-250 ha
251ha tai enemmän

3. Maatilan päätuotantosuunta?

Lypsykarjatila
Lihanutatila
Emolehmättila
Sikatila
Siipikarjatila
Lammas/vuohitila
Hevostila
Mehiläistuotanto
Turkistarhaus
Kasvinviljelytila
Puutarhatila
Muu

4. Mihin olet hakenut investointitukea viimeisemmäksi?

Eläinsuojan rakentaminen
Eläinsuojan laajennus
Eläinsuojan peruskorjaus
Muu eläinsuojan investointi
Kuivaamo
Salaojitus
Sadonkorjuukoneet yhteiskäyttöön
Tuotanto- ja konevarastot
Energiantuotanto
Muu

5. Minä vuonna hait kyseistä investointitukea?

Kirjoita vastauskenttään vuosiluku
Avoin vastauskenttä

6. Minkä takia investoit?

Voit valita useamman vaihtoehdon, maksimissaan 3
Tulevaisuuden sijoitus/spv
Laajennus
Uusi tuotantosuunta
Tuotantosuunnan vaihtaminen
Tuotannon tehostaminen
Välttämätöntä toiminnan jatkamisen kannalta
Työolojen parantaminen (ergonomia)
Eläinten hyvinvoinnin parantaminen
Salaojitus
Energia- tai lämpökeskus
Muu

7. Millä rahoitusmuodolla hait investointitukea?

Korkotukilaina

Avustus

Nuoren viljelijän korotus

Investointiin liittyy valtiontakaus hakemus

Suora tuki

Muu

8. Kuinka paljon sait tukea?

Pyöristä vastauksesi lähimpään tuhanteen. Jos et halua vastata kysymyksen, laita vastauskenttään viiva (-).

Avoin vastauskenttä

9. Muuttuiko maatilasi kannattavuus investoinnin myötä?

Kyllä

Pysyi ennallaan

Laski hetkellisesti

Laski pysyvästi

10. Työllistikö maatilasi lisää henkilöitä investoinnin aikana tai sen jälkeen?

Työllisti investoinnin aikana

Työllisti investoinnin jälkeen

Työllisti sekä aikana että jälkeen

Ei työllistänyt

11. Tekisitkö saman investoinnin uudestaan nyt?

Kyllä

Kyllä, mutta muutoksilla

En

12. Millä muutoksilla tekisit investoinnin uudelleen?

Avoin vastauskenttä

13. Oliko investointituen hakeminen mielestäsi helppoa?

Kyllä

Ei

Muu

14. Mikä saisi sinut investoimaan enemmän?

Avoin vastauskenttä

15. Mitä hyötyjä/haittoja koit investoinnista?

Avoin vastauskenttä

16. Vapaa sana liittyen investointitukiin, ajatuksia, mietteitä?

(Ei ole pakko vastata)
Avoin vastauskenttä

Liite 2

Maatalousinvestointien hyväksytyt julkinen tuki ELY-keskus alueittain sekä Ahvenanmaalla tukikohteittain vuosina 2015 - 2019

Ahvenanmaa	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Maatalousinvestointi vilja	3411	59740	-	538411,2	34000	635562,2
Rakennusinvestointi nautatuotanto	6500	554590	115775,2	18227,2	78290	773382,4
Rakennusinvestointi siipituotanto	-	-	-	6640	42000	48640
Rakennusinvestointi lammas- ja vuohituotanto	-	5200	-	136800	-	142000
Rakennusinvestointi kasvihuonetuotanto	-	116609,7	-	23610	-	140219,7
Rakennusinvestointi kiuurit	-	75775	-	35580	-	111355
Salaojitus	2214	47008,8	25302,8	27582,6	55483,75	157592
Korjuukoneiden hankinta	57548	77000	2125	-	93541,75	230214,8
Tuotantorakennusten investointi	139416	77358	338715	108900	91620	756009
Investointi omaan energiatuotantoon	-	-	-	21158	16976	38134
Lasketusaltaat (kastelukuopat)	26340	-	9180,9	-	-	35520,9
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	6000	-	4950	41200	-	52150
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat investoinnit	-	40400	-	-	-	40400
Kastelu	-	-	170419,9	10953	256819,1	438192,1
Yhteensä:	241429	1053682	666468,8	969062	668730,6	3599372

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Hevostalouden rakentamisiin-vestoinnit	24624	-	-	27858	-	52482
Kasvihuonetuotannon rakentamisiin-vestoinnit	506571,6	152403	93240	2712393	28050	3492658
Kuivaamoiden rakentamisiin-vestoinnit	304608,5	428771,4	1134646	574888,5	412970,8	2855885
Salaojitus	576962	1087614	1153201	827491,3	755381,4	4400650
Sadonkorjuukoneen hankinta yhteiskäyttöön	-	-	-	-	66070,4	66070,4
Tuotantovarastojen rakentamisiin-vestoinnit	460450,3	1331268	1181558	951616,3	1316107	5241000
Konevarastojen rakentamisiin-vestoinnit	36800	143144,6	35333,2	-	33483	248760,8
Energiantuotannon rakentamisiin-vestoinnit	399869,8	639284,2	1951012	1309484	2127655	6427305
Maataloustuotteiden myyntikunnuksen rakentamisiin-vestoinnit	-	-	71712,9	-	111345	183057,9
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	31944	404087,2	324809,6	587212,5	574186,2	1922239
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisiin-vestoinnit	126695,4	128833,9	255973,3	199444,9	169555,7	880503,2
Mehiläistalouden koneet ja laitteet	-	-	-	-	14786	14786
Maataloustuotteiden	250497	281443,2	179633,4	50508	208746	970827,6

myyntikunnos- tuksen koneet ja laitteet						
Tuotantohygie- niaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	157614,4	31850	170609,8	106061,5	162016,9	628152,7
Työympäristöä ja ympäristön ti- laa edistävät ko- neet ja laitteet	370433,3	666168	600693	500150,6	502154,1	2639599
Lypsy- ja nauta- karjatalouden rakentamisin- vestoinnit C- alue	3635373	7204388	1688563	-	-	12528324
Lammas- ja vuo- hitalouden ra- kentamisinves- toinnit C-alue	-	100100	42241,5	199846,9	105000	447188,4
Lihakarjatalou- den rakentamis- investoinnit C- alue	-	-	1549659	4028453	899618,6	6477731
Lypsykarjatalou- den rakentamis- investoinnit C- alue	-	-	5072488	5003296	4205769	14281553
Lypsykarjatalou- den rakentamis- investoinnit C- alue kansallinen	-	-	-	5807546	4913466	10721012
Lihakarjatalou- den rakentamis- investoinnit C- alue kansallinen	-	-	-	-	43087,1	43087,1
Yhteensä:	7773091	14596174	18514684	27056949	21081886	89022785

Etelä-Savon ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	yhteensä
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	43863,6	240730, 3	1230017	105372, 6	90711,4	1710695
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	28131	71379,9	12388,5	50060	17541	179500,4
Salaojitus	78339,9 6	96121,6 2	40669,0 2	85289,4	74847,5	375267,5
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	18330	148705, 2	216906, 3	190679, 7	95682	670303,2
Konevarastojen	-	47399	9079	23860,8	-	80338,8

rakentamisinvestoinnit						
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	22110,9	162740,8	319709,5	348598,4	7016	860175,6
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	-	-	70939,2	-	-	70939,2
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	12000	20420,75	44277,22	154321,2	273594,3	504613,5
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	234710,4	66463,6	103273,1	91896,35	123713,8	620057,3
Mehiläistalouden koneet ja laitteet	-	-	3799,75	3319,25	-	7119
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	23049,96	-	358032,3	108600	18247,5	507929,8
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	9634,41	9510	30497,32	29232,96	91780,82	170655,5
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	11916	102595,9	251571,9	76796,24	81012,2	523892,2
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	310318,1	1529015	1071938	-	-	2911271
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	223011,3	-	-	-	-	223011,3
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	606365,8	581645,1	165552,3	1353563
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	1578353	1240172	1767270	4585795
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	129465,7	697946,3	827412
Yhteensä:	1015416	2495082	5947817	3219309	3504915	16182540

Hämeen ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB	983527,2	2399066	301989,6	-	-	3684583

Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	-	28500	38716,8	-	-	67216,8
Lihasiipikarjatalouden rakentamisinvestoinnit	-	250000,2	-	-	-	250000,2
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	179210	-	459647	109858,8	748715,8
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	-	-	-	-	39065	39065
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	95565,25	97332	160112,7	86260,5	288604,6	727875,1
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	140591	380152,5	494977,8	537674	206316,2	1759711
Salaojitus	95242,4	301313	285682,3	235364,2	321569,2	1239171
Sadonkorjuukoneen hankinta yhteiskäyttöön	-	-	11300	-	-	11300
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	347661	403084,3	309177,3	308087,7	349875	1717885
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	8960	109598	26962,6	96272,2	59048	300840,8
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	90639	307347	248037,6	414778,8	374694,9	1435497
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	-	-	114048	-	-	114048
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	-	8100	57952,2	58657	52086,75	176796
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	10915	72885	-	26444,6	-	110244,6
Mehiläistalouden koneet ja laitteet	-	4448,79	-	8960	3590,48	16999,27
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	-	-	13750	-	109281,2	123031,2
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	-	14690	9658,66	20335	198687,2	243370,9
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	51006	64631	32034,75	88260,75	88369,2	324301,7
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	-	390404,4	676946,1	814170,4	1881521
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	-	197775,6	398172,6	253624,5	3132193
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue kansallinen	-	-	-	730018,8	166013,2	896032

Yhteensä:	182410 7	4620358	2692580	414587 9	571747 5	190003 99

Kaakkois-Suomen ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB	58827,2	1111858	-	-	-	1170685
Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	6525	-	17978	-	-	24503
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	202114	-	209678	-	-	411792
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	975000	447739,9	85448,7 7	40033	172520	1720742
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	35208	167540	80239	454957, 5	153446, 2	891390, 7
Salaojitus	46095,2 8	214085,1	205858, 3	136123, 7	113053, 5	715215, 8
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	96949,9 2	126382,2	118089	111421	14667	467509, 1
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	-	-	-	-	36530	36530
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	21980	164041	24520	135831	307291, 6	653663, 6
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	-	-	-	-	23459,9 6	23459,9 6
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	-	3900	24301	14528	27053,8	69782,8
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	-	-	31235	9584	15000	55819
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	-	-	-	-	19491,6	19491,6
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	-	-	-	5773	9281,2	15054,2
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	-	19516	168212	301295	179892, 1	668915, 1
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	845732,3	-	-	-	845732, 3
Lihakarjatalouden	-	-	293203	458416	-	751619

rakentamisinvestoinnit AB-alue						
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	-	73024	-	73024
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	-	1185459	-	129597 0	2481429
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	412385	250593	66572,4 5	729550, 5
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue kansallinen	-	-	-	-	191102 5	1911025
Lypsykarjatalouden ra- kentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	207181	172490, 5	379671, 5
Lihakarjatalouden raken- tamisinvestoinnit AB-alue kansallinen	-	-	-	-	248972, 8	248972, 8
Lihakarjatalouden ra- kentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	-	413479, 9	413479, 9
Yhteensä:	144269 9	3100794	2856606	219876 0	518019 8	1477905 8

Kainuun ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yh- teensä
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	-	34285, 29	184146, 1	-	40012,5	258443, 9
Salaojitus	55328,5 8	33539, 94	35040,6	4214,7	35385,1 2	163508, 9
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	28290	17274, 78	-	-	113552, 4	159117, 2
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	-	58984, 8	23392	10424	65550,4	158351, 2
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat in- vestoinnit	-	-	14239,0 5	14727,8 2	87308,6 2	116275, 5
Työympäristöä ja ympä- ristön tilaa parantavat rakentamisin- vestoinnit	-	-	71598,3	12600	72278,1 5	156476, 5
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	-	-	5917,5	-	91243,5	97161
Tuotantohygieniaa, eläin- ten hyvinvointia edistävät ko- neet ja laitteet	-	11794, 94	3692,5	11973,5 5	13552,1 5	41013,1 4

Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	11340	44411,04	32920,85	94233,89	-	182905,8
Lypsy- ja naudakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	1545731	1026142	36470,7	-	-	2608343
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	-	340519,1	-	340519,1
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	1214009	209110,3	608173,7	2031293
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	1154477	718722,3	1873199
Yhteensä:	1640689	1226432	1621427	1852280	1845779	8186607

Keski-Suomen ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Lypsy- ja naudakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB	-	100400	-	-	-	100400
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	-	-	74000	-	74000
Hevostalouden rakentamisinvestoinnit	-	-	-	-	30058	30058
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	-	-	-	50000	-	50000
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	-	105000	265289,8	46580,1	103742	520611,9
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	93910	74115	81138	135741	-	384904
Salaojitus	55347,12	81816,13	99468,16	20893	94105	351629,4
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	137730	107164,7	90288,73	197787,3	21168	554138,7
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	-	-	47182	6021,2	40348	93551,2

Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	21486,5	94145,2	114220	221552	187311	638714,7
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	-	26100	29361	68422,4	11464	135347,4
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	-	10500	98558	68870	71655,51	249583,5
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	-	-	-	4050	-	4050
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	-	20303,94	36871,7	12450	32905	102530,6
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	15057,6	23680	143263,9	77675,5	111890,1	371567,1
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	440768	153094,4	469333,5	-	-	244104,6
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	82250	17150	50338	-	29522	179260
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	-	-	25973	-	25973
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	470771,8	675920,9	654654	180134,7
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	266943,0	492189	445443	360706,2
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	334085	742217	107630,2
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	-	55829	55829
Yhteensä:	846549,2	219131,9	466551,4	251221,0	263231,2	128479,04

Lapin ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	-	-	20700	50006,4	40506,6	111213
Salaojitus	-	-	62653,4 3	8301,82	-	70955,2 5
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	78660	130148, 2	156611, 8	182761, 8	91989,6	640171, 4
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	26967,2	24033	-	22992,4	-	73992,6
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	29337	30304,5 3	-	26590,0 7	-	86231,6
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	-	-	-	35857,3 2	26522	62379,3 2
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	71229,9	50787,1	24256,7 5	-	46176,8 5	192450, 6
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	-	-	20684,0 5	19403,5 3	18973,3 5	59060,9 3
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	9360	291207, 3	151951	292640, 7	299895, 5	104505 5
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	164087 1	2647532	1088029	-	-	537643 1
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	58142,2 5	133985, 7	-	-	192128
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	192173, 4	-	164001, 6	356175
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	1655357	371324, 2	-	202668 1
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	192932 6	217449, 4	214677 6
Yhteensä:	185642 5	3232155	3506402	293920 5	905514, 9	124397 00

Pirkanmaan ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB	470363, 2	2439080	298403	-	-	320784 6

Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	47153,7	468099,9	206895	150000	911539,5	1783688
Lihasiipikarjatalouden rakentamisinvestoinnit	17412	120160,2	13499,4	15997,4	110476,2	277545,2
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	-	15000	-	-	-	15000
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	81854,13	29823,6	270467	98936,84	277733,5	758815,1
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	95301,65	294794,3	426241,1	165029	474591,5	1455958
Salaojitus	135480,6	294041,4	223176,2	191700,2	383790,7	1228189
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	291929,6	574041	336459,9	401348,4	221402,4	1825181
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	-	47082	43767,2	-	61984	152833,2
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	52106,6	252372,1	550820,7	200140	710575,8	1766015
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	-	-	-	4950,81	-	4950,81
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	14850	61955	61962	119222	114135,8	372124,8
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	44303,7	151448,2	82815	282761,5	55281,85	616610,2
Mehiläistalouden koneet ja laitteet	-	-	-	11982,5	-	11982,5
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	21000	-	22792	155225,4	29720,4	228737,8
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	10230	15485,87	22400,03	14141,41	71504,88	133762,2
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	29635,5	146160,4	143386	61958,42	48244,13	429384,5
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	69659,8	1131345	-	-	-	1201004
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	-	280154,8	104678,2	789131,6	2116068
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	-	192683	45560,55	238243,6
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	-	109082,3	107024,6	370646,4	586753,4

Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	226810,3	168116,6	489957	884883,8
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue kansallinen	-	-	-	616267,6	788327,8	1404595
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	22879,15	173404	196283,2
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue kansallinen	-	-	-	-	541410,8	541410,8
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	-	104040	104040
Yhteensä:	1381280	6040888	4300873	4990368	10109277	26822686

Pohjanmaan ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB	304301,6	-	-	-	-	304301,6
Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	666085,5	1236587	1542552	1087801	3582940	8115965
Lihasiipikarjatalouden rakentamisinvestoinnit	-	-	-	335730	526432,4	862162,4
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	16970	-	-	-	-	16970
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	2911838	5027633	1188165	2622877	9959611	21710124
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	313194,2	393183,6	252263,4	413586,4	574893,1	1947121
Salaojitus	511755,6	638823,1	810980,6	862385,1	743427	3567371
Sadonkorjuukoneen hankinta yhteiskäyttöön	-	-	67090,9	50919,7	-	118010,6
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	576771	661375,7	534734,8	460727,6	486939,4	2720548
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	51007	90823	68207,62	25480	39569,4	275087
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	75191,9	680936,2	1078760	1407454	1780975	5023318
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	-	21000	-	13890	-	34890
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	13300	439326,4	286611,9	199010,5	433923,1	1372172

Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	72858,7	104034,7	39813,2	72454,9	208891,2	498052,7
Mehiläistalouden koneet ja laitteet	-	5850	-	36482,78	-	42332,78
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	72465,6	24336	30000	-	-	126801,6
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	273015	91015,32	84683,4	127503,6	147061,4	723278,8
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	776273,1	489297,2	833255,7	601770,5	472496,3	317309,3
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	1772030	680782,4	168711,2	-	-	102669,66
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	56972,65	154628,3	88250,8	299851,8
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	115287,9	176375,2	172448,4	464111,5
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	381963,7	336004,8	985766,2	816545,2
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	129937,3	230951,6	360888,9
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	-	102310	102310
Yhteensä:	8407057	16712045	13533720	14895875	24167485	77716183

Pohjois-Karjalan ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB	-	14939,2	-	-	-	14939,2
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	-	-	-	-	26556,5	26556,5
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	8392,8	423632,8	48651,6	-	12654	493331,2
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	41349	57627,5	-	70834,6	-	169811,1
Salaojitus	47132,28	175028,1	158506,9	58272,48	176636,9	615576,6
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	203982	189332,2	224372	349458,6	229461,3	1196606
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	-	18790,4	-	17468,4	-	36258,8

Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	-	150328	94676	224158	67365,56	536527,6
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	-	-	-	-	18000	18000
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	-	57153,9	57344,4	64043	26615	205156,3
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	3750	12250	63751,1	45136,7	21000	145887,8
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	-	-	5967,09	12970	18450	37387,09
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	8077	-	11850	13230	3167,5	36324,5
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	15600	27087	100069,2	116417,6	50941,5	310115,3
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	2120805	1212941	868974,8	-	-	4202721
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	17576,92	-	-	11235	28811,92
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	892494,1	1368607	261479,5	2522580
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	833087,3	600214,2	106793,3	1540095
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	1001001	2299986	3300987
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	-	227184,3	227184,3
Yhteensä:	2449089	2356687	3359744	3941812	3557526	15664858

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	157962,5	-	-	992986	721858,3	1872807
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	-	22462,5	10298,5	-	-	32761
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	35605,2	48942,54	51000	47504,7	67761,3	250813,7
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	162753,7	66420	105143	207079	79912	621307,7
Salaojitus	626554,1	1304446	1243006	1765464	1498599	6438069

Sadonkorjuukoneen hankinta yhteiskäyttöön	17570	20000	-	48564,7	-	86134,7
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	66976,64	697673,5	373773,6	431435,7	715902,5	228576,2
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	31772,8	24250	20000	108867,8	125126,2	310016,8
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	141694	175840	185529,7	135180,7	498361,4	113660,6
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	66378,6	45297,99	243403,6	372582,4	376636,4	110429,9
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	10858	145693,8	37349,14	18680,9	45627,2	258209
Mehiläistalouden koneet ja laitteet	-	13406,5	-	-	-	13406,5
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	-	96162	-	-	-	96162
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	34557,09	84424,17	140600,2	331499,7	255104,6	846185,7
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	234739,6	438098,6	553299,2	482123	622581,5	233084,2
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	2103700	6734068	266882,1	-	-	115065,89
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	28892,5	-	-	-	28892,5
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	116080,1	326401,4	295165,9	737647,3
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	562760,4	463790,0	401372,5	142792,30
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	177454,2	529168,6	706622,8
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	-	102055,9	102055,9
Yhteensä:	3691122	9946079	124206,30	146184,24	182851,00	589613,54

Pohjois-Savon ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	-	-	20281,6	-	-	20281,6
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	-	-	-	-	17402,25	17402,25

Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	89385	114583,6	341096,5	200463,6	825419,5	1570948
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	-	-	54269,95	163789,5	135062,7	353122,2
Salaojitus	214975,8	437243,8	342473,4	249407	206065,1	1450165
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	73053,9	127405,8	407174,4	559548,9	237686,4	1404869
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	-	20495	28521,6	11540	-	60556,6
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	-	107618,8	198123,6	291339,9	166356,2	763438,5
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	35518,5	27004,5	-	16822,5	31402,2	110747,7
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	3371,1	57387,82	166759,1	181145,7	88156,81	496820,5
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	95076,55	122971,8	89969,34	191674,9	87876,65	587569,2
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	-	17400	14725,5	-	7080	39205,5
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	-	111017	154589,7	57337,37	110761,9	433706
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	68646,73	221600,8	319550,3	299012,4	343515,4	1252326
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	1900728	6002369	1430510	-	-	9333607
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	-	-	17264,45	17264,45
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	1171087	1190788	493707,9	2855583
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	4061055	2032597	388472,7	997837,9
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	1499825	419281,4	5692638

Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	-	691617,7	691617,7
Yhteensä:	2480756	7367098	8800187	6945291	11536916	37130248

Satakunnan ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Lypsy- ja naudakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB	1289359	1270330	551846,5	-	-	3111536
Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	-	587031,2	1053325	7095	175190,4	1822642
Lihasiipikarjatalouden rakentamisinvestoinnit	-	863751,4	1456014	654311,4	637869,1	3611945
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	7144,4	-	-	-	7144,4
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	-	-	-	-	3750	3750
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	1521632	52819,8	244031,7	138065,1	-	1956549
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	171258,5	516865,4	1366295	585386,3	212133	2851938
Salaojitus	132424	517727,3	433821,3	306375,3	458028,6	1848377
Sadonkorjuukoneen hankinta yhteiskäyttöön	-	-	-	-	46426,27	46426,27
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	208157,4	218501,5	306166,4	592894,5	591283,4	1917003
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	68489,8	22564,98	51282,2	19613,2	8099	170049,2
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	209840,4	379048,8	885208	1438472	620005,7	3532574
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	-	-	102631,2	330328,5	-	432959,7
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	-	10834,5	-	101836,1	60053,18	172723,7
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	-	164882,9	114975	95813,2	97801,55	473472,7
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	177000	12000	-	24541	19266,31	232807,3
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia	3170,1	3259,5	124699,4	-	38320	169449

edistävät koneet ja laitteet						
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	23277,1 6	-	51765	162908, 4	225727, 2	463677, 7
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	805724, 1	381105	-	-	118682 9
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	-	411750,4	761127, 2	796404, 4	196928 2
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	472906,8	80416	175248	728570, 8
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	-	481052	271321, 2	402297, 2	115467 0
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	-	-	631127,6	722921, 5	136416, 2	149046 5
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue kansallinen	-	-	-	587158, 6	1271639	185879 7
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	-	-	-	82213	713461, 5	795674, 5
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue kansallinen	-	-	-	-	49638,4	49638,4
Yhteensä:	3804609	5432486	9120002	6962797	6739058	320589 51

Uudenmaan ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB	130240	454410, 4	-	-	-	584650,4
Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	-	-	-	98671,7 4	1262330	1361002
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	311207, 2	-	251782, 8	-	562990
Hevostalouden rakentamisinvestoinnit	-	73734	275990, 4	-	-	349724,4
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	-	-	0,25	30616,2 5	39005,0 4	69621,54
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	72552,0 1	1022024	184608	178159, 7	950989, 4	2408333
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	74579,7 5	284602, 9	253122, 8	364188, 9	391893, 7	1368388
Salaojitus	109827, 1	207045, 4	231977	323297, 7	201703, 7	1073851

Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	93727,2	308511,5	545360,8	434254,3	431189,2	1813043
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	15710	130656	68778,8	38173	25748	279065,8
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	32351,9	122834,1	229912,4	225026,3	443578,1	1053703
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	59703	-	73102,8	-	-	132805,8
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	-	9000	25485,79	21104,65	17092,5	72682,94
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	45186,3	123871,2	24913,15	28276,5	-	222247,2
Mehiläistalouden koneet ja laitteet	10013,05	-	5585	-	-	15598,05
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	-	38550	-	17687,1	-	56237,1
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	16262,73	-	-	8363,22	8715	33340,95
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	-	46313,5	58215,05	49112,98	66146	219787,5
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	-	467430,2	238762,5	420838,4	1127031
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	-	474817,8	1180247	2093627	3748691
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue kansallinen	-	-	-	-	251753,2	251753,2
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue kansallinen	-	-	-	-	420462,5	420462,5
Yhteensä:	660153	3132760	2919300	3487724	7025072	17225009

Varsinais-Suomen ELY-keskus	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Lypsy- ja naudakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB	1168285	2057464	1751207	-	-	4976956
Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	614450,8	302890,5	821252,3	299005,7	318881,0	7917461
Lihasiipikarjatalouden rakentamisinvestoinnit	718110,9	174795,3	596792,5	424431,4	431932,5	3919220

Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	87000	356439,1	-	30510	153730	627679,1
Hevostalouden rakentamisinvestoinnit	-	-	-	187740	-	187740
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	-	-	29131,5	7543,75	73000,72	109676
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	1842623	1145902	2756179	2375864	2326826	10447394
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	461689,3	733833,1	883143,4	725185,7	849735	3653586
Salaojitus	553553,9	1160469	1006447	892682,1	676165,7	4289317
Sadonkorjuukoneen hankinta yhteiskäyttöön	-	31352,17	-	-	-	31352,17
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	798825,3	906627,8	1069488	1603396	1216697	5595034
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	67020,6	105259,4	252051,8	78926	26798	530055,8
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	691832,8	1427260	1811948	2172736	2718175	8821951
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	-	-	24658,5	-	-	24658,5
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	59817,77	96336,52	253748,2	366501,2	1462300	2238704
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	58732,2	96990	-	250818,1	52763,2	459303,5
Mehiläistalouden koneet ja laitteet	-	23994,11	-	19952,88	-	43946,99
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	126399	118749,2	27754,39	91132,2	276178,8	640213,6
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	-	32552	7156,5	-	690236,8	729945,3
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	67421,36	108142,6	80324,8	185781,7	300730	742400,4
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	-	897542,1	1792088	1554954	4244583
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	-	-	1681614	2054698	2993906	6730219
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue kansallinen	-	-	-	898735,2	-	898735,2
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue kansallinen	-	-	-	-	1338719	1338719

Yhteensä:	731576 2	104522 14	139504 39	171487 79	203316 58	691988 51